

Rapport

Statsbudgetens utfall 2008

EKONOMISTYRNINGSVERKET

ESV:s rapporter innehåller regeringsuppdrag, uppdrag från myndigheter och andra instanser eller egeninitierade utredningar.

Publikationen kan laddas ner som tillgänglig PDF och beställas från www.esv.se. Word-formatet kan tillhandahållas via Publikationsservice.

Datum: 2009-03-16

Dnr: 49-113/2009

ESV-nr: 2009:12

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Eva Engberg och Jonas Larsson

Förord

Ekonomistyrningsverket (ESV) överlämnar årligen *Statsbudgetens utfall* till regeringen omkring den 15 mars. Till grund för redovisningen ligger statsredovisningen med uppgifter från riksdagen, regeringen och myndigheterna. ESV svarar för statsredovisningen inklusive sammanställning och analys. Samtidigt överlämnas underlaget till Årsredovisning för staten.

I detta ärende har generaldirektör Hans Lindberg beslutat. Utredarna Eva Engberg och Jonas Larsson har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har också avdelningschefen Ingemar Härneskog, experterna Svante Hellman och Mikael Marelius samt utredarna Ann-Sofie Andersson, Christina Bergström, Niklas Halén, Jörgen Hansson, Dordi Rasmusson och Helen Rhawi deltagit.

Innehåll

1 Sammanfattning	6
2 Inledning	7
3 Statsbudgetens saldo m.m.	8
3.1 Statsbudgetens saldo 2008.....	8
3.2 Statsbudgeten 2007 och 2008	8
3.3 Utgiftstak för staten 2008	9
3.4 Underliggande saldo och engångseffekter	10
Underliggande saldo 1990–2008	10
Engångseffekter 2008	11
4 Statsbudgetens inkomster 2008	15
4.1 Skatter m.m.	15
1100–1200 Skatt på arbete	15
1300 Skatt på kapital.....	17
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror.....	17
1500 Skatt på import	20
1600 Restförda och övriga skatter	21
1700–1900 Avgående poster och periodiseringar	21
4.2 Övriga inkomster	22
2000 Inkomster av statens verksamhet	22
2100 Rörelseöverskott	23
2200 Överskott av statens fastighetsförvaltning	23
2300 Ränteinkomster	24
2400 Inkomster av statens aktier	24
2500 Offentligrättsliga avgifter.....	25
2600 Försäljningsinkomster	25
2700 Böter m.m.....	26
2800 Övriga inkomster av statens verksamhet	26
3000 Inkomster av försåld egendom.....	26
4000 Återbetalning av lån	27
5000 Kalkylmässiga inkomster	27
6000 Bidrag m.m. från EU	28
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	29
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	30
5 Statsbudgetens utgifter 2008	31
5.1 Makroekonomiska förutsättningar och beslut	31
5.2 Statsbudgetens utgifter m.m. 2008	34
5.3 Indragningar	36
5.4 Medgivna överskridanden	37
5.5 Politikområden	38
5.6 Realekonomisk fördelning av statsbudgeten	40
5.7 Bemyndiganden	55

6 Utfall per utgiftsområde	57
6.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	57
6.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	58
6.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	59
6.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	60
6.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	60
6.6 Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	61
6.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	62
6.8 Utgiftsområde 8 Migration	63
6.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....	64
6.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	65
6.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	66
6.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	67
6.13 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	67
6.14 Utgiftsområde 14 Arbetsliv	69
6.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd.....	69
6.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	70
6.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	71
6.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	72
6.19 Utgiftsområde 19 Regional utveckling.....	72
6.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	73
6.21 Utgiftsområde 21 Energi	74
6.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer.....	75
6.23 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	76
6.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	77
6.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	79
6.26 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.	79
6.27 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	82
6.28 Förändring av anslagsbehållningar	82
6.29 Riksgäldskontorets nettoutlåning	84
6.30 Kassamässig korrigerig.....	87
6.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.....	89

Bilaga 1 Specifikation av statsbudgetens inkomster 2006-2008

Bilaga 2 Specifikation av statsbudgetens utgifter 2008

Bilaga 3 Specifikation av bemyndiganden 2008

1 Sammanfattning

Statsbudgetens saldo blev ett överskott på 135 199 miljoner kronor. I den ursprungliga statsbudgeten beräknades ett överskott på 90 503 miljoner kronor. Överskottet blev således 44 696 miljoner kronor större än beräknat.

Statsbudgetens inkomster blev 29 692 miljoner kronor högre än beräkningen i statsbudgeten.

Statsbudgetens utgifter m.m. blev 15 004 miljoner kronor lägre än beräkningen i statsbudgeten. I förhållande till totalt anvisat (statsbudget och tilläggsbudget) blev utgifterna 74 590 miljoner kronor lägre.

Taket för statens utgifter 2008 underskreds med 13 557 miljoner kronor. Utgiftstaket för staten uppgick till 957 000 miljoner kronor för 2008 enligt riksdagens beslut. De statliga utgifter, som omfattades av utgiftstaket, uppgick till 943 443 miljoner kronor.

2 Inledning

Statsbudgetens utfall 2008 överlämnas till regeringen och publiceras på ESV:s webbplats den 16 mars 2009. Det bygger på myndigheternas slutliga rapportering till statsredovisningen vid ESV. Statsbudgetens utfall ingår efter beredning i Regeringskansliet i *Årsredovisning för staten 2008*, som regeringen överlämnar till riksdagen i mitten av april. ESV planerar att publicera kompletterande information om statsbudgeten m.m. i *Tidsserier, statsbudgeten 2008* i juni 2009. Denna publikation ingår i Sveriges officiella statistik.

3 Statsbudgetens saldo m.m.

Statsbudgeteten skall omfatta alla inkomster och utgifter, med vissa specificerade undantag, samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov enligt 16 § lagen (1996:1059) om statsbudgeteten. Statsbudgetens saldo är därmed detsamma som statens lånebehov (med omvänt tecken). Ett positivt saldo innebär att staten har möjlighet att amortera på statskulden. Ett negativt saldo innebär att staten behöver låna.

3.1 Statsbudgetens saldo 2008

Budgetsaldot uppgick 2008 till 135 199 miljoner kronor (tabell 1). I statsbudgeteten beräknades budgetsaldot till 90 503 miljoner kronor. Skillnaden mellan utfallet och statsbudgeteten blev därmed 44 696 miljoner kronor. Med statsbudgeteten avses i det följande den ursprungliga statsbudgeteten antagen av riksdagen i december 2007, exklusive tilläggsbudget. I bilaga 1 redovisas utfall eller prognoser för samtliga inkomstitlar och i bilaga 2 redovisas det slutliga utfallet för samtliga anslag på statsbudgeteten.

Tabell 1 Statsbudgetens utfall 2008

Miljoner kronor

	Statsbudget	Tilläggs- budget	Utfall 2008	Skillnad mot statsbudget
Totala inkomster	871 582		901 274	29 692
Skatter m.m.	809 325		808 875	-450
Övriga inkomster	62 257		92 399	30 142
Totala utgifter	781 080	59 587	766 076	-15 004
Utgiftsområden exkl. räntor	726 846	38 174	742 057	15 212
Statsskuldsräntor m.m.	40 757	21 413	48 206	7 449
Riksgäldskontorets nettoutlåning	12 653		-27 901	-40 554
Kassamässig korrigering	824		3 713	2 889
Budgetsaldo	90 503	-59 587	135 199	44 696

Anm: Med statsbudgeteten avses här den ursprungliga statsbudgeteten antagen av riksdagen i december 2007, exkl. tilläggsbudget. I beloppet för utgiftsområden exkl. räntor ingår beräknad förändring av anslagsbehållningar, 1 326 miljoner kronor.

3.2 Statsbudgeteten 2007 och 2008

I tabellen nedan redovisas statsbudgetens utfall för 2007 och 2008. Statsbudgetens överskott 2008 blev 31 989 miljoner kronor högre än 2007.

Statsbudgetens inkomster ökade med 37 558 miljoner kronor (4,3 procent) mellan 2007 och 2008. Skatter m.m. minskade med 6 654 miljoner kronor. Direkta skatter på arbete beräknas öka med 13 553 miljoner kronor (2,8 procent). Indirekta skatter på arbete beräknas öka med 19 978 miljoner kronor (5,1 procent). Inkomster av Skatt

på kapital beräknas minska med 42 199 miljoner kronor (20,2 procent) medan Skatt på konsumtion och insatsvaror beräknas öka med 20 629 miljoner kronor (5,2 procent). Utfallet för avgående poster, skatter till andra sektorer beräknas uppgå till -694 438 miljoner kronor för 2008 och -647 742 miljoner kronor för 2007. Skillnaden är -46 696 miljoner kronor. Periodiseringar beräknas uppgå till 21 658 miljoner kronor för 2008 och till -10 241 miljoner kronor för 2007. Skillnaden är således 31 899 miljoner kronor. Övriga inkomster ökade med 44 212 miljoner kronor. Det beror främst på att Inkomster av försåld egendom ökade med 58 503 miljoner kronor.

Statsbudgetens utgifter ökade med 5 569 miljoner kronor (0,7 procent) mellan 2007 och 2008. Riksgäldskontorets nettoutlåning minskade med 23 561 miljoner kronor samtidigt som Kassamässig korrigerig ökade med 8 039 miljoner kronor. Inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. bör noteras att Räntorna på statsskulden minskat med 14 035 miljoner kronor samtidigt som tillskott till stabilitetsfonden har redovisats under utgiftsområdet med 15 000 miljoner kronor. Därmed ökar utgiftsområdet med 951 miljoner kronor. Utgifterna för utgiftsområden exklusive Statsskuldräntor m.m. ökade med 20 140 miljoner kronor (2,8 procent). Utgifterna inom utgiftsområde 22 Kommunikationer ökade med 17 194 miljoner kronor (33,8 procent), medan utgifterna inom utgiftsområde 24 ökade med 8 509 miljoner kronor (200 procent). Inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskade utgifterna med 8 205 miljoner kronor (11,2 procent) samtidigt som utgifterna inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad minskade med 6 251 miljoner kronor (10,8 procent) mellan 2007 och 2008.

Tabell 2 Statsbudgetens utfall 2007-2008

Miljoner kronor

	Utfall 2008	Utfall 2007	Skillnad mot 2007
Totala inkomster	901 274	863 716	37 558
Skatter m.m.	808 875	815 529	-6 654
Övriga inkomster	92 399	48 188	44 212
Totala utgifter	766 076	760 507	5 569
Utgiftsområden exkl. räntor	742 057	721 917	20 140
Statsskuldräntor m.m.	48 206	47 255	951
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-27 901	-4 340	-23 561
Kassamässig korrigerig	3 713	-4 325	8 039
Budgetsaldo	135 199	103 210	31 989

3.3 Utgiftstak för staten 2008

Det statliga utgiftstaket för 2008 fastställdes till 957 000 miljoner kronor av riksdagen. Samtliga utgiftsområden exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. omfattas av utgiftstaket. I de takbegränsade utgifterna ingår även utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Enligt statsbudgetens utfall 2008 uppgick de utgifter som omfattas av utgiftstaket till 943 443 miljoner kronor. Det

innebär att det statliga utgiftstaket underskreds med 13 557 miljoner kronor. År 2007 underskreds taket med 27 856 miljoner kronor.

Tabell 3 Takbegränsande utgifter 2008

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Skillnad 2008	Utfall 2007
Utgiftsområden exkl. räntor	726 846	742 057	15 212	721 917
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	201 093	201 386	293	188 227
Takbegränsade utgifter	927 939	943 443	15 505	910 144
Marginal till utgiftstaket	29 061	13 557	-15 505	27 856
Utgiftstak	957 000	957 000		938 000

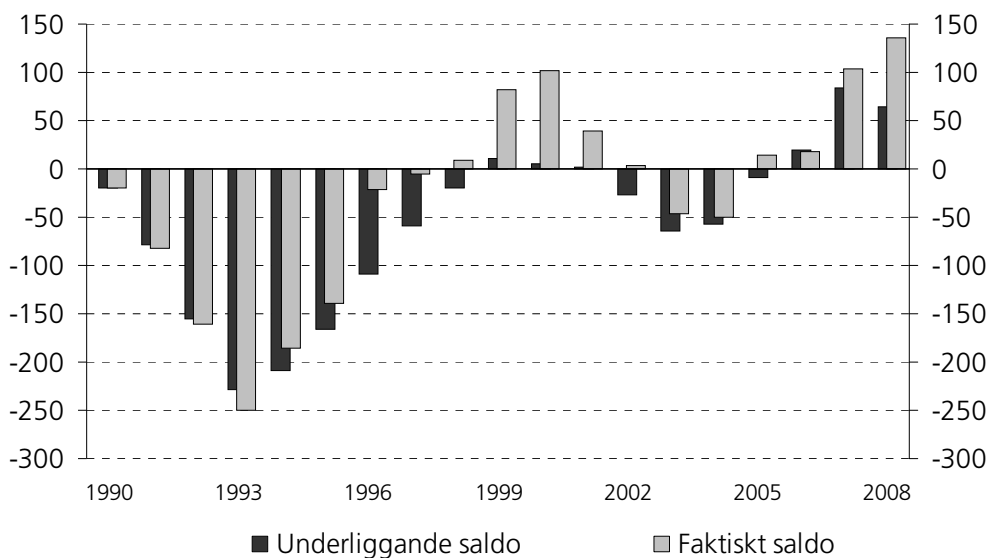
Med statsbudget avses här den ursprungliga statsbudgeten antagen av riksdagen i december 2007, exkl. tilläggsbudget. I beloppet takbegränsade utgifter ingår beräknad förändring av anslagsbehållningar, -1 326 miljoner kronor.

3.4 Underliggande saldo och engångseffekter

Underliggande saldo 1990–2008

Statsfinanserna påverkas av tillfälliga eller engångsvisa händelser, det vill säga transaktioner av extraordinär karaktär. Förekomsten av sådana poster försvårar analysen över tiden. Genom att exkludera engångseffekterna får man ett bättre mått på den underliggande utvecklingen. I detta avsnitt identifieras större poster av denna typ för 2008 och 2007 (se tabell 5) och de största engångseffekterna för 2008 kommenteras. I figuren nedan visas faktiskt och underliggande saldo för perioden 1990–2008. Justeringar har även gjorts för vissa ändrade redovisningsprinciper för att få jämförbarhet mellan åren.

Diagram 1 Statsbudgetens faktiska och underliggande saldo åren 1990-2008

Såväl det faktiska som det underliggande saldot visade 2008 betydande överskott. Det faktiska överskottet ökade i förhållande till föregående år medan det underliggande minskade. Detta avspeglar det faktum att engångseffekterna 2008 var positiva och betydligt större än föregående år. Det är framför allt stora inkomster till följd av aktieförsäljningar som förklarar detta (främst Vin & Sprit och Vasakronan). Det faktiska saldot överstiger föregående toppnotering, år 2000. Då berodde emellertid nästan hela överskottet på engångsvisa försäljningsinkomster samt överföringar från AP-fonden. Det underliggande överskottet var då alltså betydligt lägre än 2008.

Tabell 4 Statsbudgetens faktiska och underliggande saldo åren 1990–2008

Miljoner kronor										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Faktiskt saldo ¹	-19 420	-81 405	-161 066	-249 955	-184 869	-138 552	-21 002	-6 228	9 662	81 956
Underliggande saldo	-19 875	-77 709	-155 276	-228 057	-208 342	-165 369	-109 481	-59 093	-19 955	9 937
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Faktiskt saldo	101 932	38 747	3 489	-46 552	-50 513	14 054	18 373	103 210	135 199	
Underliggande saldo	5 708	2 054	-25 907	-64 953	-57 608	-9 776	20 439	84 283	64 880	

¹ Fr.o.m. 1997 löper statsbudgeten per kalenderår. Från samma år tillämpas ett nytt saldobegrepp som är identiskt med statens lånebehov. För tidigare år redovisas här därför statens lånebehov per kalenderår. Lånebehovet har dessutom justerats för åren 1990-1993 i enlighet med dess nuvarande definition.

Engångseffekter 2008

Engångseffekterna 2008 beräknas totalt påverka saldot positivt med 70 319 miljoner kronor. År 2007 var engångseffekterna 18 927 miljoner kronor. Det vanligaste är att engångseffekterna är positiva, men det förekommer år som de totalt sett är negativa. Genomsnittet sedan år 1990 ligger på 30 000 miljoner kronor. Större poster under 2008 kommenteras i detta avsnitt.

De största engångseffekterna under 2008 avser *aktieförsäljningarna*, vilka under året inbringat totalt 76 507 miljoner kronor till statskassan. De bolag/aktieinnehav som sålts är *Vin & Sprit AB* (49 784 miljoner kronor), *Vasakronan AB* (24 608 miljoner kronor) och *OMX AB* (2 115 miljoner kronor). Dessutom har staten auktionerat ut *radiofrekvenser* till nästa generations mobila nät för 2 099 miljoner kronor.

Extra utdelningar från statliga aktier betraktas också som engångsvisa inkomster för staten. *TeliaSonera AB* har under 2008 gjort en extra aktieutdelning som inbringade 3 685 miljoner kronor. Extra utdelningar har också gjorts av *Förvaltningsaktiebolaget Stattum* (570 miljoner kronor), *Systembolaget AB* (573 miljoner kronor) och *Venantius AB* (300 miljoner kronor). Totalt uppgår inkomsterna av extra utdelningar till 5 128 miljoner kronor.

Inkomsterna har påverkats av två regeländringar gällande *momsredovisningen* som medfört engångseffekter 2008. *Förlängd redovisningsperiod* för mindre företag bedöms ha inneburit 6 000 miljoner lägre inkomster. (Momsintäkterna är emellertid opåverkade.) Åt motsatt håll påverkar att *reglerna för byggtjänster* ändrats så att momsdebitering (och betalning) numera sker löpande under byggtiden, i stället för vid färdigställandet. Denna förändring bedöms ha inneburit en positiv engångseffekt på 8 000 miljoner kronor för såväl inkomster som intäkter 2008.

En annan positiv engångseffekt för skatteinkomsterna uppstod till följd av skärpt beskattning från 2008 av realisationsvinster vid bostadsförsäljning. *De frivilliga återföringarna av uppskov* ökade därför markant 2007, vilket beräknas ha ökat inkomsterna 2008 med 1 800 miljoner kronor.

Det har fattats beslut om ett nytt system för EU-ländernas avgifter, vilket antas kunna sjösättas 2009 med retroaktiv verkan från 2007. En beslutad *rabatt på Sveriges EU-avgift* väntas då komma Sverige till del. Det uppstod därmed negativa engångseffekter för saldot 2007 (3 338 miljoner kronor) och 2008 (3 230 miljoner kronor). En motsvarande positiv effekt väntas 2009.

En del av ålderspensionsavgiften inbetalas som *premiepensionsavgift* till ett konto i Riksgälden. När pensionsrätten fastställts förs insatta medel till individuella konton. Inbetalningarna av premiepensionsmedel uppgick under 2008 till 29 239 miljoner kronor och utbetalningarna till 28 606 miljoner kronor. Den årliga utbetalningen av premiepensionsmedel görs med ett års eftersläpning i december månad. In- och utflödena av PPM-medel inkluderar räntor samt regleringar avseende tidigare år, vilka kan variera relativt kraftigt mellan åren.

För att öka företagens kreditmöjligheter fick *AB Svensk Exportkredit* och *Almi Företagspartner AB* kapitaltillskott från anslag på 3 000 respektive 2 000 miljoner kronor 2008. Vidare tillfördes 3 000 miljoner kronor till ett statligt bolag som ska bedriva *forsknings- och utvecklingsverksamhet inom fordonsklustret (Fouriertransform AB)*. Dessa engångsvisa tillskott medför negativa engångseffekter för saldot.

För att stärka det finansiella systemet i Sverige inrättades 2008 en så kallad *stabilitetsfond* för stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut. Fonden tillfördes anslagsmedel på 15 000 miljoner kronor från utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. (utanför utgiftstaket). Medlen placerades på konto i Riksgälden, vars behållning vid slutet av året var 12 745 miljoner kronor. Mellanskillnaden mellan dessa belopp är den negativa engångseffekt som stabilitetsfonden haft för budgetsaldot. Den utgörs i huvudsak av lån till Carnegie som belastat fonden.

Det gjordes 2008 *extra amorteringar* om sammanlagt 25 299 miljoner kronor på Vägverkets och Banverkets infrastrukturlån i Riksgäldskontoret. År 2007 gjordes motsvarande extra amorteringar om 10 000 miljoner kronor. Därmed har i stort sett alla sådana lån amorterats. Transaktionerna innebar tillfälligt högre anslagsutgifter medan belastningen på Riksgäldskontorets nettoutlåning i motsvarande grad blev

lägre. Detta påverkade således inte saldot men medförde tillfälligt högre takbegränsade utgifter. En följeffekt av att extraamorteringarna 2008 inkluderade alla så kallade *storstadslån* var en resterande belastning av nettoutlåningen på 3 595 miljoner kronor.

I posten *Övrigt, netto* (656 miljoner kronor) ingår förändrad nettoutlåning från Riksgäldskontoret till övriga myndigheter, bolag och affärsverk. Under 2008 ingår främst ökad inlåning från Exportkreditnämnden. Åt motsatt håll verkar ökad utlåning till affärsverket Statens järnvägar.

Tabell 5 Vissa större engångsposters påverkan på statsbudgetens saldo 2008 och 2007*Miljoner kronor*

Poster	2008	2007
Anslag	-51 529	-12 979
EU-avgift, försenat system för egnamedel	-3 230	-3 338
Extraamortering, Väg- och Banverkets RGK-lån	-25 299	-10 000
Tillskott till stabilitetsfonden	-15 000	
Kapitaltillskott till Svensk Exportkredit och Almi	-5 000	
Kapitaltillskott till Fouriertransform (FoU-bolag fordonsklustret)	-3 000	
Försök med trängselskatt i Stockholm		-257
Bidrag till förskolan, tidigareläggning		616
Inkomsttitlar	87 534	21 594
Förlängd redovisningsperiod moms	-6 000	
Löpande momsbetalning byggtjänster	8 000	
Återförda uppskov av realisationsvinster, skatteeffekt	1 800	
Effekt av slopad förmögenhetsskatt på kompletteringsbetalningar		-15 000
Stormen Gudrun, skattereduktion/slopad dieselskatt		-500
Stattum, extra utdelning	570	
Systembolaget, inleverans av realisationsvinst	573	
TeliaSonera, extra utdelning	3 685	9 150
Sveaskog, extra utdelning		1 989
Vasallen, extra utdelning		400
Akademiska Hus, extra utdelning		700
Specialfastigheter, extra utdelning		300
Venantius, aktieutdelning	300	2 100
Venantius, kapitalöverföring vid övertagande av lån		4 142
Teracom, återbetalning av aktieägartillskott		350
OMX, aktieförsäljning	2 115	
Vin & Sprit, aktieförsäljning inkl. ränteinkomst	49 784	
Vasakronan, aktieförsäljning inkl. ränteinkomst	24 608	
Auktionslikvid vid försäljning av 4G-tillstånd	2 099	
TeliaSonera, aktieförsäljning		17 963
Kassamässig korrigerig	-824	-15
Venantius, återbetalning av övertaget lån	-824	-15
Riksgäldskontorets nettoutlåning	35 138	10 327
Premiepensionsmedel, inbetalning	29 239	27 193
Premiepensionsmedel, utbetalning	-28 606	-27 220
PPM, ändrat statsobligationsinnehav		-136
Stabilitetsfonden	12 745	
Insättningsgarantin	-39	-888
Kärnavfallsfonden	42	-16
Extraamortering av lån, Väg- och Banverket	25 299	10 000
Omfinansiering av infrastrukturlån Stockholm/Göteborg	-3 595	-1 300
Bidrag till Vägverket för Norra Länken, Stockholm	-603	-727
Omstrukturering av statliga bolag, extra utdelningar m m	0	1
Omstrukturering av statliga bolag, kapitaltillskott	0	-30
Övrigt, netto (främst övriga myndigheter/bolag/affärsverk)	656	3 450
Totala engångseffekter m.m.	70 319	18 927

4 Statsbudgetens inkomster 2008

Skatter ska redovisas mot inkomsttitel det år till vilket intäkten hänförs sig. Vid inkomstberäkningen skall emellertid en justering ske för bl.a. uppörds- och betalningsförskjutningar så att redovisningen av summan av skatterna alltså blir kassamässig. Denna redovisningsprincip tillämpades första gången i statsbudgeten för 2006.

En fullständig redovisning av statsbudgetens samtliga inkomsttitlar finns i bilaga 1.

4.1 Skatter m.m.

Tabell 6 Skatter m.m.

Miljarder kronor

	Beräknat utfall 2008	Beräknat utfall 2007	Skillnad mot budgetprop. 2008	
			2008	2007
1100 Direkta skatter på arbete	496,6	483,0	-6,9	4,7
1200 Indirekta skatter på arbete	410,5	390,5	3,4	6,5
1300 Skatt på kapital	166,5	208,7	-24,2	38,2
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	413,7	393,1	-10,4	1,2
1500 Skatt på import	5,9	5,9	-0,4	0,1
1600 Restförda och övriga skatter	-4,2	-0,4	-1,8	6,2
1700 Avgående poster, skatter till EU	-7,3	-7,3	0,4	-0,2
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer = Statens skatteintäkter	-694,4 787,2	-647,7 825,8	3,8 -36,2	-9,1 47,5
1900 Periodiseringar	21,7	-10,2	35,7	-19,4
1000 Skatter m.m.	808,9	815,5	-0,5	28,0

Anm: I statens skatteintäkter ingår 1100-1800.

I tabellerna för skatterna jämförs det nu beräknade utfallet med beräkningarna i budgetpropositionen för 2008. I denna redovisas beräkningar för både 2007 och 2008.

Den 1 januari 2008 avskaffades den statliga fastighetsskatten på bostäder och ersattes med en kommunal fastighetsavgift. Inkomsttitlarna 1353 *Kommunal fastighetsavgift, hushåll* och 1354 *Kommunal fastighetsavgift, företag* infördes.

Inkomsterna under inkomsttypen Skatter m.m. uppgick till 808,9 miljarder kronor under 2008, vilket är 0,5 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i den ursprungliga statsbudgeten antagen av riksdagen i december 2007.

Under 2008 blev skatter m.m. 6,6 miljarder kronor (3,8 procent) lägre än 2007.

1100–1200 Skatt på arbete

För inkomståret 2008 beräknas intäkten av *Direkta skatter på arbete* uppgå till 496,6 miljarder kronor. Det är 6,9 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i

statsbudgeten. Det beror delvis på att lönesummans ökning nu beräknas bli 5,8 procent istället för 6,4 procent som antogs i den ursprungliga statsbudgeten .

Tabell 7 Skatt på arbete

Miljarder kronor

	Beräknat utfall 2008	Beräknat utfall 2007	Skillnad mot budgetprop. 2008	
			2008	2007
1100 Direkta skatter på arbete	496,6	483,0	-6,9	4,7
1111 Statlig inkomstskatt	47,9	44,8	-2,8	-1,0
1115 Kommunal inkomstskatt	503,7	479,1	-4,3	5,1
1121 Allmän pensionsavgift	85,3	81,1	-0,4	1,7
1131 Artistskatt	0,1	0,1	0,0	0,0
1140 Skattereduktioner	-140,5	-122,0	0,5	-1,2
1200 Indirekta skatter på arbete	410,5	390,5	3,4	6,4
1210 Arbetsgivaravgifter	403,9	377,6	-3,7	3,5
1220 Särskild sjukförsäkringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
1240 Egenavgifter	12,6	11,8	-0,4	0,9
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-25,5	-23,9	0,1	-0,6
1270 Särskild löneskatt	32,2	30,2	0,1	-1,8
1280 Nedsättningar	-13,9	-6,1	7,3	4,8
1290 Tjänstegruppiv	1,2	0,9	0,1	-0,3
Skatt på arbete	907,0	873,5	-3,5	11,1

Intäkten av *Statlig inkomstskatt* (före skattereduktioner) beräknas bli 47,9 miljarder kronor för inkomståret 2008, vilket är 2,8 miljarder kronor lägre än beräkningen i statsbudgeten.

Intäkten av *Kommunal inkomstskatt* beräknas uppgå till 503,7 miljarder kronor. Det är en minskning med 4,3 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten. Den kommunala skatten betalas ut till kommunerna.

Indirekta skatter på arbete är främst arbetsgivaravgifter. De beräknas bli 410,5 miljarder kronor för inkomståret 2008. Det är en ökning med 3,4 miljarder kronor jämfört med statsbudgeten. Utfallet på inkomsttitel *Arbetsmarknadsavgift* beräknas uppgå till 29,0 miljarder kronor, vilket är 15,6 miljarder kronor högre än statsbudgeten (se bilaga 1). Nedsättningen av socialavgifter för personer som fyllt 18 men inte 25 år trädde i kraft den 1 juli 2007 (prop. 2006/07:84, socialavgiftslagen (2000:980, 2 kap. 28 §). Arbetsgivare ska betala hela ålderspensionsavgiften men bara hälften av övriga arbetsgivaravgifter. Lag (2007:284). I statsbudgeten för 2008 belastade nedsättningen enbart Arbetsmarknadsavgiften, vilket medfört att utfallet för denna avgift är betydligt högre än beräknat i den ursprungliga statsbudgeten medan utfallet för övriga arbetsgivaravgifter är lägre. Utfallet på inkomsttitel *Nedsatta avgifter* beräknas uppgå till 10,9 miljarder kronor. Det är 6,2 miljarder kronor lägre jämfört med statsbudgeten. Skillnaden beror på att nedsatta avgifter fördelats på olika sätt i den ursprungliga statsbudgeten och i utfallet. Motsvarande avvikelse fast med omvänt tecken finns under inkomstgruppen *Nedsättningar* som beräknas bli -13,9 miljarder kronor för 2008. I statsbudgeten är motsvarande belopp -

21,2 miljarder kronor. Skillnaden är 7,3 miljarder kronor varav 6,2 miljarder kronor är nedsatta arbetsgivaravgifter.

För 2008 beräknas skatterna på arbete vara 33,5 miljarder kronor (3,8 procent) högre än 2007. Detta beror på att lönesumman beräknas öka med 5,8 procent 2008. Ökningen begränsas dock av att jobbavdragen ökat från 40,5 miljarder kronor 2007 till 54,7 miljarder 2008.

1300 Skatt på kapital

Intäkten av *Skatt på kapital* beräknas uppgå till 166,5 miljarder kronor för 2008. Det är en minskning med 24,2 miljarder kronor jämfört med beräkningen i den ursprungliga statsbudgeten.

Intäkten av *Skatt på kapital, hushåll* beräknas uppgå till 21,7 miljarder kronor för inkomståret 2008. Det är 6,0 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i statsbudgeten. Det beror på att hushållens kapitalvinster nu beräknas ha blivit väsentligt lägre på grund av den kraftiga nedgången på börsen och inbromsningen på bostadsmarknaden.

Intäkten av *Skatt på företagsvinster* beräknas bli 89,5 miljarder kronor för inkomståret 2008, vilket är 19,4 miljarder lägre än beräkningen i statsbudgeten. Det beror på att företagets vinster beräknas ha blivit lägre än vad som beräknades i statsbudgeten.

För 2008 beräknas skatterna på kapital vara 42,2 miljarder kronor (20,2 procent) lägre än 2007.

Tabell 8 Skatt på kapital

Miljarder kronor

	Beräknat utfall 2008	Beräknat utfall 2007	Skillnad mot budgetprop. 2008	
			2008	2007
1310 Skatt på kapital, hushåll	21,7	49,7	-6,0	31,1
1320 Skatt på företagsvinster	89,5	104,6	-19,4	7,5
1330 Kupongskatt	5,5	6,3	0,5	3,3
1340 Avkastningsskatt	16,1	12,8	-0,5	0,2
1350 Fastighetskatt	24,3	25,9	1,8	0,5
1360 Stämpelskatt	9,4	9,4	-0,5	0,2
1370 Förmögenhetsskatt	0,0	0,0	0,0	-4,5
1380 Arvs och gåvoskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
1300 Skatt på kapital	166,5	208,7	-24,2	38,2

1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror

Under inkomsthuvudgruppen Skatt på konsumtion och insatsvaror redovisas mervärdesskatt samt skatt på alkohol och tobak, skatt på energi och miljö samt skatt på vägtrafik och vissa andra skatter och avgifter.

Tabell 9 Skatt på konsumtion och insatsvaror

		Beräknat utfall	Beräknat utfall	Skillnad mot budgetprop. 2008	
				2008	2007
1410	Mervärdesskatt, hushåll	301,1	284,8	-6,2	2,0
1421	Skatt på tobak	9,9	9,7	-1,4	-0,4
1422	Skatt på etylalkohol	4,2	4,2	0,0	0,1
1423	Skatt på vin	3,9	3,8	0,2	0,2
1424	Skatt på mellanklassprodukter	0,2	0,2	0,0	0,0
1425	Skatt på öl	3,1	2,8	0,0	0,1
1426	Privatinförsel av alkohol och tobak	0,0	0,0	0,0	0,0
1430	Energiskatt	38,8	38,2	-1,3	-0,7
1440	Koldioxidskatt	25,7	25,1	-1,2	0,2
1450	Övriga skatter på energi och miljö	5,3	4,7	-0,2	-0,6
1470	Skatt på vägtrafik	16,0	13,1	0,4	-0,4
1480	Övriga skatter	5,5	6,5	-0,7	0,6
Summa		413,7	393,1	-10,4	1,2

Nettointäkten av Skatt på konsumtion och insatsvaror beräknas uppgå till 413,7 miljarder kronor, vilket är 10,4 miljarder kronor (2,5 procent) lägre än beräknat i statsbudgeten. Av skillnaden hänför sig -6,2 miljarder kronor till Mervärdesskatt, -1,4 miljarder kronor till Tobaksskatt och -1,3 miljarder kronor till Energiskatt.

1411 Mervärdesskatt

På inkomstiteln *Mervärdesskatt* redovisas ett netto av intäkter och kostnader. Intäkterna består till största delen av debiterad mervärdesskatt för företag, för vilka den utgående mervärdesskatten överstiger den ingående. Kostnaderna består främst av debiterad mervärdesskatt att återbetala till företag där den ingående mervärdesskatten överstiger den utgående. Det senare är aktuellt t.ex. vid export, eftersom mervärdesskatt inte tas ut vid försäljning av varor till andra länder. På inkomstiteln *Skattelättnad för vissa byggtjänster* redovisas nedsättning av skatt vid byggnad av student- och äldreboende.

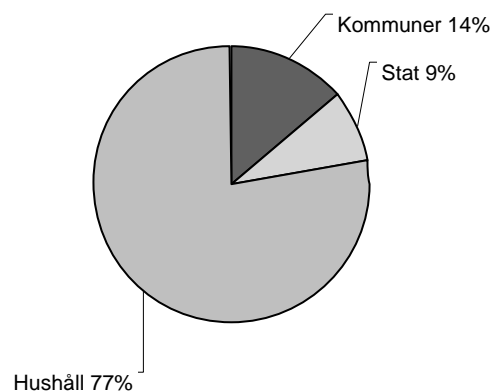
Intäkterna av *Mervärdesskatt* beräknas uppgå till 301,1 miljarder kronor, vilket är 6,2 miljarder kronor (2,1 procent) lägre än beräknat i statsbudgeten. Hushållens konsumtionsutgifter i löpande priser beräknas ha ökat med 2,6 procent mellan 2007 och 2008, vilket är 3,6 procentenheter lägre än vad som förutsattes vid beräkningen till statsbudgeten.

Nettointäkten av mervärdesskatt beräknas öka med 16,3 miljarder kronor (5,7 procent) jämfört med 2007. Ungefär 10 miljarder kronor av detta beror på en engångseffekt av förändrade regler vid redovisningen i byggbranschen.

Förutom hushållens konsumtionsutgifter påverkas mervärdesskatten främst av statens och kommunsektorns förbrukning och investeringar. I diagram 2 åskådliggörs mervärdesskatten fördelad på sektorer 2008. I diagrammet ingår även mervärdesskatt på investeringar och förbrukning i de företag som har undantag från skatteplikt.

Dessa företag har ingen avdragsrätt för sin ingående mervärdesskatt och till följd av det belastar den implicit de tre sektorerna ovan. Staten och kommunerna bedriver även skattepliktig verksamhet och denna beläggs, liksom privat näringsverksamhet, med utgående mervärdesskatt, vilken slutligen belastar hushållens konsumtion.

Diagram 2 Mervärdesskatt fördelad på sektorer 2008

1420 Skatt på alkohol och tobak

Intäkten på inkomstiteln *Skatt på tobak* blev 9,9 miljarder kronor och var därmed 1,4 miljarder kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Jämfört med 2007 ökade intäkten med 0,2 miljarder kronor (2,0 procent).

Intäkterna av skatt på etylalkohol, vin, mellanklassprodukter och öl uppgick till 11,4 miljarder kronor och var därmed 0,2 miljarder kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Under 2008 ökade intäkterna med 0,4 miljarder kronor (3,5 procent).

1430-1450 Skatt på energi och miljö

Intäkterna av *Skatt på energi och miljö* uppgick till 69,8 miljarder kronor och var därmed 2,7 miljarder kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Jämfört med 2007 ökade intäkterna med 1,8 miljarder kronor (0,6 procent).

Tabell 10 Skatt på energi och miljö

Miljarder kronor

	Beräknat utfall	Beräknat utfall	Skillnad mot budgetprop. 2008	
			2008	2007
1430 Energiskatt	38,8	38,2	-1,3	-0,7
1431 Skatt på elektrisk kraft	19,1	18,8	-0,2	-0,4
1432 Energiskatt bensen	13,8	14,4	-1,1	-0,4
1433 Energiskatt oljeprodukter	5,9	4,9	0,0	0,1
1434 Energiskatt övrigt	0,1	0,1	0,0	0,0
1440 Koldioxidskatt	25,7	25,1	-1,2	0,2
1441 Koldioxidskatt bensen	11,0	10,7	-1,0	-0,3
1442 Koldioxidskatt oljeprodukter	13,6	13,1	-0,1	0,3
1443 Koldioxidskatt övrigt	1,2	1,3	-0,1	0,2
1450 Övriga skatter på energi och miljö	5,3	4,7	-0,2	-0,6
1451 Svavelskatt	0,0	0,1	-0,1	0,0
1452 Skatt på råttolja	0,0	0,0	0,0	0,0
1453 Särskild skatt mot förorening	0,1	0,1	0,0	0,0
1454 Skatt på bekämpningsmedel och gödsel	0,5	0,4	0,1	0,0
1455 Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer	4,0	3,2	0,0	0,0
1456 Avfallsskatt	0,5	0,6	-0,2	-0,5
1457 Avgifter till Kemikalieinspektionen	0,1	0,1	0,0	0,0
1458 Övriga skatter	0,2	0,3	0,0	0,0

1470 Skatt på vägtrafik

I gruppen *Skatt på vägtrafik* redovisas fordonsskatt, vägavgifter, trängselskatt och skatt på trafikförsäkringspremier. Intäkten av *Fordonsskatt* uppgick till 11,3 miljarder kronor och var därmed 0,2 miljarder kronor (1,8 procent) högre än beräknat i statsbudgeten. Intäkten ökade med 1,0 miljarder kronor (9,7 procent) jämfört med 2007. Trängselskatt uppgick till 0,7 miljarder kronor, vilket var som beräknat i statsbudgeten. Skatt på trafikförsäkringspremier uppgick till 3,3 miljarder kronor, vilket är 0,2 miljarder kronor högre än i statsbudgeten.

1480 Övriga skatter

Övriga skatter består av överskott från Svenska Spel AB och Systembolaget AB samt skatt på spel, lotteri, annonser och reklam m.m. Totalt beräknas dessa skatter uppgå till 5,5 miljarder kronor, vilket är 0,7 miljarder kronor lägre än beräknat i statsbudgeten.

1500 Skatt på import

Skatt på import består av Tullmedel samt Jordbrukstullar och sockeravgifter som tillsammans uppgick till 5,9 miljarder kronor, vilket är 0,4 miljarder kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Under 2008 var intäkterna i det närmaste oförändrade jämfört med 2007.

1600 Restförda och övriga skatter

Tabell 11 Restförda och övriga skatter

Miljarder kronor

	Beräknat utfall 2008	Beräknat utfall 2007	Skillnad mot budgetprop. 2008	
			2008	2007
1610 Restförda skatter	-8,2	-7,6	-2,0	0,7
1620 Övriga skatter, hushåll	1,7	2,0	-0,5	1,5
1630 Övriga skatter, företag	0,3	2,8	0,6	3,8
1640 Intäkter som förs till fonder	1,9	2,4	0,1	0,2
Summa	-4,2	-0,4	-1,8	6,2

I denna inkomsthuvudgrupp redovisas bl.a. restförda skatter (uppbördsförluster), omprövningar, anstånd, skattetillägg, förseningsavgifter och intäkter som förs till fonder.

Restförda och övriga skatter beräknas uppgå till -4,2 miljarder kronor för 2008. I statsbudgeten var motsvarande belopp -2,4 miljarder kronor.

1700–1900 Avgående poster och periodiseringar

I inkomsthuvudgrupp 1700 Avgående poster, skatter till EU görs avdrag för skatter till EU. Dessa läggs sedan till i inkomstitelgruppen 7110 EU-skatter.

I inkomsthuvudgrupp 1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer görs avdrag för kommunala inkomstskatter och avgifter till AP-fonder. Tidigare redovisades även avgifter till premiepensionssystemet i denna inkomsthuvudgrupp. Från och med budgetåret 2007 redovisas dessa avgifter som en avgående post under inkomsthuvudgruppen Indirekta skatter på arbete.

I inkomsthuvudgrupp 1900 Periodiseringar redovisas uppbördsförskjutningar och betalningsförskjutningar och anstånd så att summan av skatterna alltså blir kassamässig.

Tabell 12 Avgående poster och periodiseringar

Miljarder kronor

	Beräknat utfall 2008	Beräknat utfall 2007	Skillnad mot budgetprop. 2008	
			2008	2007
1700 Avgående poster, skatter till EU	-7,3	-7,3	0,4	-0,2
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-694,4	-647,7	3,8	-9,1
1811 Kommunala inkomstskatter	-517,1	-479,1	3,0	-5,1
1812 Avgifter till AP-fonder	-177,3	-168,7	0,9	-4,0
1900 Periodiseringar	21,7	-10,2	35,7	-19,4
1910 Uppbördsförskjutningar	34,8	-2,4	38,7	-18,6
1920 Betalningsförskjutningar	-14,3	-6,6	-4,2	0,1
1930 Anstånd	1,1	-1,2	1,2	-0,9

I statsbudgeten för 2008 beräknades Periodiseringarna uppgå till -14,1 miljarder kronor. De beräknas nu uppgå till 21,7 miljarder kronor. Skillnaden är således 35,7 miljarder kronor och avser främst uppbördsförskjutningar.

4.2 Övriga inkomster

Övriga inkomster omfattar inkomsttyperna Inkomster av statens verksamhet, Inkomster av försäld egendom, Återbetalning av lån, Kalkylmässiga inkomster och Bidrag m.m. från EU. Budgetåret 2007 tillkom inkomsttyperna 7000 Avräkningar i anslutning till skattesystemet och 8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto. Inkomstitlarna under dessa inkomsttyper ingick tidigare i inkomsttypen 1000 Skatter m.m.

Utfallet för 2008 uppgick till totalt 92 399 miljoner kronor och var därmed 30 142 miljoner kronor högre än vad som beräknades i den ursprungliga statsbudgeten antagen av riksdagen i december 2007. Skillnaden förklaras främst av att Inkomster av försäld egendom blev 26 519 miljoner kronor högre än beräknat.

Tabell 13 Övriga inkomster, sammanfattning

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
2000 Inkomster av statens verksamhet	44 026	52 964	8 938	66 524
3000 Inkomster av försäld egendom	50 000	76 519	26 519	18 016
4000 Återbetalning av lån	1 890	1 881	-9	2 046
5000 Kalkylmässiga inkomster	8 927	8 700	-227	8 174
6000 Bidrag m.m. från EU	12 478	11 036	-1 443	13 037
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-52 482	-56 308	-3 826	-51 871
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	-2 583	-2 393	190	-7 737
Övriga inkomster	62 257	92 399	30 142	48 188

2000 Inkomster av statens verksamhet

Under denna inkomsttyp redovisas bl.a. rörelseöverskott från statliga affärsverk, Riksbanken och statens fastighetsförvaltning. Vidare redovisas ränteinkomster, aktieutdelningar från bolag med statligt ägande, offentlighetsliga avgifter, försäljningsinkomster, böter samt övriga inkomster av statens verksamhet. Inkomsterna under denna inkomsttyp uppgick till 52 964 miljoner kronor för 2008 och var därmed 8 938 miljoner kronor (13 procent) högre än beräknat i statsbudgeten. Ökningen hänför sig främst till *Inkomster av statens aktier* (aktieutdelning). Dessa uppgick till 24 681 miljoner kronor, vilket är 5 681 miljoner kronor högre än beräknat.

För 2008 blev Inkomster av statens verksamhet 13 560 miljoner kronor (20 procent) lägre än 2007. De lägre inkomsterna hänför sig till Inkomster av statens aktier, som minskade med 8 568 miljoner kronor (26 procent) mellan åren. Övriga

inkomster av statens verksamhet minskade med 2 646 miljoner kronor (51 procent) och Offentligrättsliga avgifter minskade med 1 455 miljoner kronor (11 procent).

Tabell 14 Inkomster av statens verksamhet, översikt

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
2100 Rörelseöverskott	3 236	4 170	935	5 018
2200 Överskott av statens fastighetsförvaltning	301	329	28	622
2300 Ränteinkomster	6 775	7 711	937	7 235
2400 Aktieutdelning	19 000	24 681	5 681	33 249
2500 Offentligrättsliga avgifter	13 014	12 134	-880	13 589
2600 Försäljningsinkomster	174	157	-17	255
2700 Böter m.m.	1 076	1 202	126	1 330
2800 Övriga inkomster av statens verksamhet	450	2 580	2 130	5 226
2000 Inkomster av statens verksamhet	44 026	52 964	8 938	66 524

2100 Rörelseöverskott

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen *Rörelseöverskott* uppgick till 4 170 miljoner kronor och var därmed 935 miljoner kronor (29 procent) högre än beräknat i statsbudgeten.

Riksbankens inlevererade överskott uppgick till 3 600 miljoner kronor, vilket är 900 miljoner kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Luftfartsverket och Sjöfartsverket redovisar inga överskott för 2008, eftersom de redovisade förlust för 2007.

Under 2008 blev inkomsterna av *Rörelseöverskott* 847 miljoner kronor (17 procent) lägre än 2007. Riksbankens inlevererade överskott minskade med 800 miljoner kronor.

Tabell 15 Rörelseöverskott

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
2114 Luftfartsverkets inlevererade överskott	115		-115	157
2116 Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	399	476	77	439
2118 Sjöfartsverkets inlevererade överskott	11		-11	20
2124 Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	6		-6	
2126 Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	5	94	89	2
2131 Riksbankens inlevererade överskott	2 700	3 600	900	4 400
2100 Rörelseöverskott	3 236	4 170	935	5 018

2200 Överskott av statens fastighetsförvaltning

Inkomsterna av *Överskott av statens fastighetsförvaltning* blev 329 miljoner kronor och var därmed 28 miljoner kronor (9 procent) högre än beräknat i statsbudgeten.

Överskottet från Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket uppgick till 187 miljoner kronor respektive 142 miljoner kronor.

Under 2008 blev Överskott av statens fastighetsförvaltning 293 miljoner kronor lägre än 2007.

2300 Ränteinkomster

Utfallet för inkomsthuvudgruppen *Ränteinkomster* uppgick till 7 711 miljoner kronor för 2008 och var därmed 937 miljoner kronor (14 procent) högre än beräknat i statsbudgeten. *Räntor på skattekonto m.m.*, netto uppgick till 2 623 miljoner kronor, vilket är en ökning med 908 miljoner kronor jämfört med statsbudgeten. *Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988* uppgick till 4 903 miljoner kronor, vilket är 52 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten.

Ränteinkomsterna blev 477 miljoner kronor högre än 2007. *Räntor på skattekonton m.m.*, netto ökade med 287 miljoner kronor och *Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988* blev 111 miljoner kronor högre.

Tabell 16 Ränteinkomster

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
2320 Räntor på näringslån	2	0	-1	1
2340 Räntor på studielån	5 021	4 971	-50	4 869
2390 Övriga ränteinkomster	1 752	2 740	988	2 365
2300 Ränteinkomster	6 775	7 711	937	7 235

2400 Inkomster av statens aktier

Inkomster av statens aktier (utdelningar) uppgick till 24 681 miljoner kronor och var därmed 5 681 miljoner kronor (30 procent) högre än beräknat i statsbudgeten.

Utdelningar, som bolagen betalade ut under 2008, hänförs till räkenskapsåret 2007.

Utbetalda utdelningar under 2007 och 2008 redovisas i tabell 17. Utdelningen från TeliaSonera AB uppgick till 6 697 miljoner kronor, vilket är en minskning med 6 114 miljoner kronor jämfört med 2007. Utdelningen från Vattenfall AB uppgick till 8 000 miljoner kronor. Efter avdrag för kompensation för stängningen av Barsebäck 2 (1 078 miljoner kronor) redovisades 6 922 miljoner kronor på denna inkomsttitel. Totalt minskade aktieutdelningarna med 8 568 miljoner kronor (26 procent) mellan 2007 och 2008.

Tabell 17 Aktieutdelning 2007 och 2008

<i>Miljoner kronor</i>	Utfall 2008	Utfall 2007	Skillnad
Akademiska Hus	1 034	1 400	-366
Apoteket AB	145	150	-5
Bostadsgaranti AB	4	8	-4
Civitas Holding (Vasakronan)	791	698	93
Green Cargo	85	80	5
Kasernen	4	4	0
Lernia AB	25	50	-25
LKAB	2 000	2 000	0
Nordea	2 423	2 347	76
Nordiska investeringsbanken	89	176	-87
OMX		52	-52
Posten AB	625	400	225
Rymdbolaget	6	3	3
SJ	169	150	19
SOS Alarm	4	4	0
Specialfastigheter AB	350	400	-50
Statens väg och baninvest AB		3	-3
Stattum	570		570
Sveaskog Holding AB	810	2 480	-1 670
Svensk Bilprovning AB	3	3	0
Swedcarrier	400		400
TeliaSonera	6 697	12 811	-6 114
Teracom	400	350	50
Vasallen		471	-471
Vattenfall AB	6 922	6 399	523
Venantius AB	300	2 100	-1 800
Vin & Sprit AB	825	710	115
Summa	24 681	33 249	-8 568

2500 Offentligrättsliga avgifter

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen *Offentligrättsliga avgifter* uppgick till 12 134 miljoner kronor och var därmed 880 miljoner kronor (7 procent) lägre än beräknat i statsbudgeten. Den största avvikelsen avser *Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor*. Utfallet blev 8 941 miljoner kronor, vilket är 1 084 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten. Antalet medlemmar i arbetslöshetskassorna har minskat med cirka 500 000 sedan avgiften höjdes den 1 januari 2007.

Offentligrättsliga avgifter blev 1 455 miljoner kronor (11 procent) lägre än 2007. *Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor* har minskat med 1 612 miljoner kronor (15 procent). Avgifterna vid Kronofogdemyndigheterna ökade med 124 miljoner kronor (12 procent).

2600 Försäljningsinkomster

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen *Försäljningsinkomster* uppgick till 157 miljoner kronor, vilket är 17 miljoner kronor (10 procent) lägre än vad som beräknades i statsbudgeten. För inkomsttiteln *Offentlig lagring, försäljningsintäkter*

blev utfallet 102 miljoner kronor, vilket är 18 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Om vissa förutsättningar är uppfyllda köper och lagrar Statens jordbruksverk bl.a. spannmål, skummjölksprodukter, nötkött och smör åt EU. Skillnaden mellan utfall och statsbudget beror på en minskade försäljning av varor som lagrats.

Under 2008 blev *Försäljningsinkomster* 98 miljoner kronor lägre än 2007. Utfallet för *Offentlig lagring, försäljningsintäkter* blev 95 miljoner kronor lägre.

2700 Böter m.m.

Utfallet för inkomsthuvudgruppen *Böter m.m.* uppgick till 1 202 miljoner kronor och var därmed 126 miljoner kronor (12 procent) högre än beräknat i statsbudgeten.

Utfallet för inkomstiteln *Bötesmedel* blev 1 037 miljoner kronor, vilket är 112 miljoner kronor högre än beräknat. I statsbudgeten beräknades *Sanktionsavgifter m.m.* uppgå till 20 miljoner kronor. Utfallet blev 50 miljoner kronor.

Inkomsterna av *Böter m.m.* blev 129 miljoner kronor (10 procent) lägre än 2007. Det är inkomsterna av *Sanktionsavgifter m.m.* som minskat med 237 miljoner kronor mellan åren då konkurrensskadeavgift för asfaltkartellen redovisades.

2800 Övriga inkomster av statens verksamhet

Övriga inkomster av statens verksamhet uppgick till 2 580 miljoner kronor under 2008 och blev därmed 2 130 miljoner kronor högre än vad som beräknades i statsbudgeten. För 2008 redovisar Post & Telestyrelsen 2 099 miljoner kronor från försäljningen av radiofrekvenser till nästa generations mobila nät.

Inkomsterna minskade med 2 646 miljoner kronor jämfört med 2007. Skillnaden mellan åren beror till stor del på en kapitalöverföring föregående år på 4 142 miljoner kronor då staten övertog utestående lån från Venantius AB.

3000 Inkomster av försåld egendom

Under inkomsttypen *Inkomster av försåld egendom* redovisas inkomster från försäljning av aktier, byggnader, maskiner och mark. I statsbudgeten togs *Inkomster av försåld egendom* upp med 50 000 miljoner kronor. Utfallet blev 76 519 miljoner kronor, varav 49 784 miljoner kronor avser försäljningen av Vin & Sprit AB och 24 608 miljoner kronor avser försäljningen av statens aktier i Vasakronan AB.

Inkomster av försåld egendom blev 58 503 miljoner kronor högre än 2007 och beror på försäljningen av de ovan nämnda bolagen.

Tabell 18 Inkomster av försäld egendom

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall- SB2008	Utfall 2007
3000 Inkomster av försäld egendom	50 000	76 519	26 519	18 016

4000 Återbetalning av lån

Under inkomsttypen *Återbetalning av lån* redovisas återbetalningar av olika typer av lån. Dessa uppgick till 1 881 miljoner kronor och var därmed 9 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. *Återbetalning av övriga lån* blev 20 miljoner kronor högre och *Återbetalning av studiemedel* blev 40 miljoner kronor lägre.

Återbetalning av lån blev 165 miljoner kronor (8 procent) lägre än 2007.

Återbetalning av studiemedel minskade med 133 miljoner kronor.

Tabell 19 Återbetalning av lån

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
4100 Återbetalning av näringslån	16	14	-2	24
4300 Återbetalning av studielån	1 815	1 774	-40	1 907
4500 Återbetalning av övriga lån	60	93	33	114
4000 Återbetalning av lån	1 890	1 881	-9	2 046

5000 Kalkylmässiga inkomster

Inkomsttypen *Kalkylmässiga inkomster* består av vissa amorteringar och statliga pensionsavgifter. Inkomsterna uppgick till 8 700 miljoner kronor, vilket är 227 miljoner kronor (3 procent) lägre än beräknat i statsbudgeten. Utfallet för *Statliga pensionsavgifter* blev 8 188 miljoner kronor, vilket är 232 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Utfallet för inkomsttiteln *Amorteringar på statskapital* blev 512 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor högre än beräknat i statsbudgeten.

Kalkylmässiga inkomster blev 527 miljoner kronor (6 procent) högre än 2007.

Statliga pensionsavgifter ökade med 582 miljoner kronor.

Tabell 20 Kalkylmässiga inkomster

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
5100 Avskrivningar och amorteringar	507	512	5	567
5120 Avskrivningar på fastigheter	503	512	9	567
5130 Uppdragsmyndigheters komplementkostnader	4		-4	
5200 Statliga pensionsavgifter	8 420	8 188	-232	7 606
5000 Kalkylmässiga inkomster	8 927	8 700	-227	8 174

5211 Statliga pensionsavgifter

Avgifterna för den statliga tjänstepensioneringen uppgick till 8 188 miljoner kronor under 2008. Den särskilda löneskatten på pensionskostnader uppgick till 1 533 miljoner kronor. Administrationskostnaderna för det statliga tjänstepensionssystemet blev 177 miljoner kronor under 2008.

Tabell 21 Statliga pensionsavgifter

Miljoner kronor

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
Statlig tjänstepensionering		6 647		6 166
Särskild löneskatt på pensionskostnader		1 533		1 424
Statlig grupplivförsäkring		79		79
Premieskatt, gruppliv		61		61
Statlig personskadeförsäkring		55		53
Avdrag för administrationskostnader		-177		-168
Administration, personskadeförsäkring		-9		-8
Statliga pensionsavgifter	8 420	8 188	-232	7 606

6000 Bidrag m.m. från EU

Inkomsterna under inkomsttypen Bidrag m.m. från EU omfattar bidrag från EG:s jordbruksfond, fiskefond, regionalfond, socialfond, bidrag till transeuropeiska nätverk samt övriga bidrag från EG.

Inkomsterna uppgick till 11 036 miljoner kronor och var därmed 1 443 miljoner kronor (11,6 procent) lägre än beräknat i statsbudgeten.

Bidragen från EG:s jordbruksfond uppgick till 8 994 miljoner kronor, vilket var 1 071 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten.

Utfallet för inkomstiteln *EU:s landsbygdsfond 2007-2013* blev 1 807 miljoner kronor, vilket är 921 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Det beror på att bidrag som i statsbudgeten beräknades betalas ut under 2008, betalades ut som förskott under 2007.

Inkomsterna på inkomstiteln *Exportbidrag* blev 244 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Det låga utfallet beror på fortsatt höga världsmarknadspriser på jordbruksprodukter, vilket betyder att behovet av stöd minskat och att stödnivåerna sänkts.

Bidragen från EG:s regionalfond uppgick till 464 miljoner kronor, vilket var 236 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Detta beror på att det startat färre projekt än beräknat för den nya programperioden.

Jämfört med 2007 blev bidragen från EU 2 001 miljoner kronor (15,4 procent) lägre. Bidrag från EU:s landsbygdsfond 2007-2013 minskade med 879 miljoner kronor. Minskningen beror på att det betalades ut ett stort förskott under 2007. Bidrag från EG:s socialfond minskade med 762 mnkr och Bidrag från EG:s regionalfond minskade med 666 mnkr. Minskningen beror i båda fallen på att

bidragen för programperioden 2000-2006 avtagit i och med att perioden avslutas och att bidragen för den nya programperioden 2007-2013 inte betalats in i samma utsträckning.

Tabell 22 Bidrag m.m. från EU

Miljoner kronor

	SB	Utfall	Utfall-SB	Utfall
	2008	2008	2008	2007
6100 Bidrag från EG:s jordbruksfond	10 066	8 994	-1 071	9 841
6111 Gårdsstöd	6 411	6 276	-135	5 689
6112 Kompletterande åtgärder perioden 1995-1999	0	0	0	0
6113 Övriga interventioner	135	126	-9	132
6114 Exportbidrag	350	106	-244	249
6115 Djurbidrag	322	325	3	1 035
6116 Offentlig lagring	10	20	10	-82
6117 Miljö-, struktur- och regionala åtgärder perioden 2000-2006	-6	-5	0	-17
6118 EU:s landsbygdsfond 2007-2013	2 728	1 807	-921	2 686
6119 Övriga bidrag från EU:s jordbruksfonder	6	216	210	-119
6120 Bidrag från EG:s jordbruksfonds utvecklingssektion	109	123	14	269
6200 Bidrag från EG:s fiskesfond	156	94	-62	90
6300 Bidrag från EG:s regionalfond	700	464	-236	1 130
6400 Bidrag från EG:s socialfond	1 065	870	-195	1 633
6500 Bidrag till transeuropeiska nätverk	280	348	68	187
6900 Övriga bidrag från EG	212	265	53	155
6000 Bidrag m.m. från EU	12 478	11 036	-1 443	13 037

7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Denna inkomsttyp omfattar tillkommande EU-skatter och utjämningsavgifter för LSS-kostnader. Vidare ingår avräkningar, dels intäkter som förs till fonder, dels kompensation för mervärdesskatt till statliga myndigheter och kommuner.

I statsbudgeten beräknades avräkningarna uppgå till -52 482 miljoner kronor. Utfallet blev -56 308 miljoner kronor. Skillnaden mot beräkningen i statsbudgeten blev således -3 826 miljoner kronor. Kompensation för mervärdesskatt till kommuner uppgick till -67 044 miljoner kronor. I statsbudgeten beräknades kompensationen uppgå till -63 252 miljoner kronor.

Tabell 23 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet*Miljoner kronor*

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
7100 Tillkommande skatter	12 595	12 637	43	12 150
7110 EU-skatter	10 803	10 409	-394	10 201
7111 Momsbaserad EU-avgift	4 475	4 323	-152	4 475
7112 Tullmedel	5 543	5 225	-317	5 072
7113 Jordbrukstullar och sockeravgifter	260	348	89	279
7114 Avgifter till EU:s omstrukturingsfond för sockersektorn	526	513	-13	375
7120 Kommunala utjämningsavgifter	1 792	2 228	436	1 949
7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader	1 792	2 228	436	1 949
7200 Avräkningar	-65 076	-68 945	-3 869	-64 021
7210 Intäkter som förs till fonder	-1 824	-1 901	-77	-2 369
7211 Intäkter som förs till fonder	-1 824	-1 901	-77	-2 369
7220 Kompensation för mervärdesskatt	-63 252	-67 044	-3 792	-61 652
7221 Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-22 016	-23 372	-1 356	-22 038
7222 Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-41 235	-43 671	-2 436	-39 614
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-52 482	-56 308	-3 826	-51 871

8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto

Denna inkomsttyp omfattar utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto. Beloppet i statsbudgeten var -2 583 miljoner kronor. Utfallet blev -2 393 miljoner kronor. Utfallet för anställningsstöd blev -2 221 miljoner kronor. I Statsbudgeten var beloppet -2 523 miljoner kronor. Skillnaden blev således 302 miljoner kronor. Det innebär att utfallet för krediteringarna var mindre än vad som anges i statsbudgeten.

Tabell 24 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto*Miljoner kronor*

	SB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
8111 Anställningsstöd	-2 523	-2 221	302	-5 980
8112 Stöd till utbildningsvikariat	0	-0,5	-0,5	-140
8113 Stöd till investeringar i källsorteringslokaler	0	0	0	-22
8114 Stöd till bredbandsinstallation	-20	-172	-151	-282
8118 Stöd till skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	0	0	0	-732
8119 Stöd till utbildning av personal i vård och äldreomsorg		1	1	-301
8123 Jämställdhetsbonus	-40	0	40	-280
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	-2 583	-2 393	190	-7 737

5 Statsbudgetens utgifter 2008

Utgifterna på statsbudgeten är indelade i 27 utgiftsområden. Därutöver ingår även posterna Minskning av anslagsbehållningar (endast vid budgetering), Riksgäldskontorets nettoutlåning och Kassamässig korrigering på statsbudgetens utgiftssida.

En större förbrukning än totalt anvisade medel kan finansieras genom att myndigheterna utnyttjar ingående ramöverföringsbelopp/anslagssparande eller anslagskredit eller genom att regeringen beslutar om s.k. medgivet överskridande.

5.1 Makroekonomiska förutsättningar och beslut

Skillnaden mellan utfallet och de beräknade utgifterna i den ursprungliga statsbudgeten, som fastställdes av riksdagen i december 2007, redovisas i tabell 25. Utfallet för statsbudgetens totala utgifter blev 15 miljarder kronor lägre än anvisat. Nedan redogörs för skillnaden uppdelad på kategorierna makroekonomiska förutsättningar, beslut samt övrigt.

Tabell 25 Skillnaden mellan utfall och statsbudget för 2008

Miljarder kronor

	Totalt	Makro- förutsättn	Beslut	Övrigt
Utgiftsområden, exklusive räntor ¹	15,2	3,4	36,8	-25,0
Statsskuld räntor m.m. ²	7,4	-7,8	15,0	0,2
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i RGK ³	-37,7	-0,2	-35,8	-1,7
Statsbudgetens utgifter m.m.	-15,0	-4,5	16,0	-26,5

¹Utgiftsområden som omfattas av det statliga utgiftstaket.

²I utfallet ingår tillskott till stabilitetsfonden om 15 miljarder kronor som anvisades på tilläggsbudget.

³RGK:s nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost.

Förändringar till följd av den makroekonomiska utvecklingen

Förändringar i de makroekonomiska förutsättningarna medförde att utgifterna blev 4,5 miljarder kronor lägre än i statsbudgeten. Utgifterna för statsskuld räntor blev 7,8 miljarder kronor lägre, främst på grund av lägre marknadsräntor än beräknat och större valutakursvinster (se vidare avsnitt 6.26).

Utfallet för utgiftsområdena exklusive statsskuld räntor blev 3,4 miljarder kronor högre till följd av den makroekonomiska utvecklingen. Orsaken är främst högre arbetslöshet mot slutet av året (se avsnitt 6.13). I de makroekonomiska förutsättningarna ingår antal sysselsatta, öppen arbetslöshet och antal personer i åtgärder. Växelkursen, som låg till grund för beräkningen av EU-avgiften i statsbudgeten, var lägre än den som senare fastställdes (se avsnitt 6.27). Det medförde att EU-avgiften blev högre.

Tabell 26 Makroekonomiska förutsättningar

	SB 2008	Utfall 2008	Diff. fr. SB 2008	Utfall 2007
<i>Procentuell förändring från föregående år:</i>				
BNP (fp)	3,2	-0,2	-3,4	2,6
KPI (årsgenomsnitt)	2,8	3,4	0,6	2,2
Antal sysselsatta	1,2	0,9	-0,3	2,4
<i>Nivåer:</i>				
Öppen arbetslöshet, procent ¹	4,0	4,6	0,6	4,6
Personer i åtgärder, procent av arbetskraften	1,9	1,8	-0,1	2,0
SEK/EURO	8,99	9,61	0,62	9,25
SEK/USD	6,52	6,59	0,07	6,76
6-mån ränta, procent	4,4	3,9	-0,5	3,6
5-års ränta, procent	4,9	3,8	-1,1	4,2
Prisbasbelopp, tkr	41	41	0	40,3

fp=fasta priser, SB=Statsbudget.

¹ Enligt den gamla ILO-definitionen**Förändringar till följd av beslut**

Statsbudgetens totala utgifter blev 16 miljarder kronor högre till följd av beslut.

Utfallet för utgiftsområdena exklusive statsskuldräntor blev 36,8 miljarder kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Den största förändringen var extraamorteringarna av Vägverkets och Banverkets infrastrukturlån om 25 miljarder kronor.

Amorteringarna belastade Vägverkets och Banverkets anslag och minskade utfallet för posten Riksgäldskontorets nettoutlåning med samma belopp.

Med anledning av finanskrisen hösten 2008 vidtog regeringen olika stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet, vilka ökade statsbudgetens utgifter enligt följande:

- Överföring av 15 miljarder kronor gjordes till en nyinrättad stabilitetsfond i Riksgälden. Utgifterna redovisades under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., vilka inte omfattas av utgiftstaket. Överföringen var således saldoneutral. Ett lån till Carnegie medförde sedermera en belastning av stabilitetsfonden med 2,3 miljarder kronor.
- Ett kapitaltillskott om 3 miljarder kronor gavs till AB Svensk Exportkredit och om 2 miljarder kronor till Almi Företagspartner för att ge företag ökad tillgång till kapital.
- Ytterligare ett kapitaltillskott om 3 miljarder kronor anvisades till ett av staten ägt aktiebolag för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom fordonsklustret.

En annan orsak till högre utgifter på grund av beslut var EU:s ändringsbudgetar som innebar högre EU-avgift. Vidare blev utgifterna högre för läkemedelsförmånen efter ny överenskommelse mellan stat och landsting. Utgifterna ökade också till följd av att pensionsrätten höjdes från 80 procent till 93 procent av antagandeinkomsten för personer med sjuk- och aktivitetsersättning.

Förändringar till följd av övriga orsaker

Statsbudgetens totala utgifter minskade till följd av övriga orsaker med 26,5 miljarder kronor jämfört med ursprunglig statsbudget. Den främsta orsaken till lägre utgifter är en sjunkande andel ersatta inom arbetslöshetsförsäkringen under året. En förklaring till detta är att antalet deltidsarbetslösa, vilka räknas som sysselsatta, sjunkit under året. En ytterligare förklaring till lägre utgifter är utvecklingen på ohälsoområdet. Dels sjönk antalet sjukpenningdagar mer än beräknat i statsbudgeten, dels blev antalet nybeviljade sjukersättningar lägre. Dessutom gick fler än beräknat från sjukersättning till ålderspension. Det nya tandvårdsstödet utbetalades i betydligt mindre utsträckning än väntat under året. Vidare blev utgifterna för utbildning och universitetsforskning lägre på grund av ett lägre nyttjande av utbildningsplatserna än beräknat. Även utgifterna för studiemedel blev lägre.

Utgifterna för rättsväsendet blev däremot 1,3 miljarder kronor högre än anvisat i den ursprungliga statsbudgeten. De högre utgifterna avser Rättsliga biträden, Polisorganisationen och Sveriges domstolar.

5.2 Statsbudgetens utgifter m.m. 2008

Utgifterna på statsbudgeten är indelade i 27 utgiftsområden. Därutöver ingår även posterna Förändring av anslagsbehållningar (endast vid budgetering), Riksgäldskontorets nettoutlåning och Kassamässig korrigerig på statsbudgetens utgiftssida.

Tabell 27 Statsbudgetens utgifter

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Stats- budget	Tilläggs- budget	Totalt anvisat	Utfall	Skillnad mot stats- budget	Skillnad mot totalt anvisat
01 Rikets styrelse	10 938	78	11 015	10 966	28	-50
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 106	396	11 501	11 378	272	-123
03 Skatt, tull och exekution	9 176	61	9 237	9 446	270	209
04 Rättsväsendet	31 380	570	31 950	32 693	1 312	743
05 Internationell samverkan	1 655	135	1 790	1 750	96	-39
06 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 881	27	43 908	43 030	-851	-878
07 Internationellt bistånd	27 702	0	27 702	27 453	-249	-249
08 Migration	6 145	202	6 347	6 134	-11	-213
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	50 755	618	51 373	49 131	-1 624	-2 242
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	117 999	2 029	120 028	115 862	-2 137	-4 166
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	42 948		42 948	42 591	-357	-357
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	66 697		66 697	66 393	-304	-304
13 Arbetsmarknad	61 761	-4	61 757	51 781	-9 980	-9 976
14 Arbetsliv	1 196	-5	1 191	1 031	-165	-160
15 Studiestöd	20 297	29	20 327	19 110	-1 187	-1 217
16 Utbildning och universitetsforskning	46 374	8	46 382	44 524	-1 850	-1 858
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	10 110	6	10 116	10 117	7	1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 809		1 809	2 075	266	266
19 Regional utveckling	3 350	43	3 393	2 799	-552	-595
20 Allmän miljö- och naturvård	4 722	239	4 961	4 667	-55	-294
21 Energi	2 838		2 838	2 079	-759	-759
22 Kommunikationer	35 760	25 351	61 111	61 484	25 723	372
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17 432	127	17 559	16 508	-924	-1 051
24 Näringsliv	4 849	8 018	12 867	12 761	7 913	-105
25 Allmänna bidrag till kommuner	64 520	246	64 765	64 770	250	5
26 Statsskuldsräntor m.m.	40 757	21 413	62 170	48 206	7 449	-13 964
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 122		30 122	31 526	1 404	1 404
Förändring av anslagsbehållningar	1 326		1 326		-1 326	-1 326
Summa	767 603	59 587	827 189	790 263	22 661	-36 926
Riksgäldskontorets nettoutlåning	12 653		12 653	-27 901	-40 554	-40 554
Kassamässig korrigerig	824		824	3 713	2 889	2 889
Summa	781 080	59 587	840 666	766 076	-15 004	-74 590

Anm: Med statsbudgeten avses här den ursprungliga statsbudgeten antagen av riksdagen i december 2007, exkl. tilläggsbudget.

Skillnaderna per utgiftsområde i förhållande till anvisade medel redovisas i tabellen ovan. En större förbrukning än totalt anvisade medel kan finansieras genom att myndigheterna utnyttjar ingående anslagssparande eller anslagskredit eller genom att regeringen beslutar om s.k. medgivnet överskridande.

Statsbudgetens utgifter m.m. uppgick till 766 076 miljoner kronor och blev därmed 15 004 miljoner kronor (1,9 procent) lägre än beräkningen i den ursprungliga statsbudgeten. I förhållande till totalt anvisat (statsbudget och tilläggsbudget) blev utgifterna 74 590 miljoner kronor lägre.

Utgifterna för de 27 utgiftsområdena blev 790 263 miljoner kronor, vilket är 22 661 miljoner kronor (3,0 procent) högre än i beräkningen i statsbudgeten. Summa utgifter för utgiftsområdena exklusive Statsskuldräntor m.m. blev 15 212 miljoner kronor högre än i statsbudgeten.

Under hösten 2008 vidtog regeringen ett antal stabilitetsfrämjande åtgärder för att stärka det svenska finansiella systemet. Dessa åtgärder var inte budgeterade i den ursprungliga statsbudgeten. Utgifterna för utgiftsområdet *Näringsliv* uppgick till 12 761 miljoner kronor, vilket är 7 913 miljoner kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Det beror på att Riksdagen beslutade att öka kapitalinsatserna i de två statliga bolagen Almi företagspartner AB och AB Svensk Exportkredit om totalt 5 000 miljoner kronor. Ett ytterligare kapitaltillskott om 3 000 miljoner kronor gjordes till ett nybildat statligt bolag vars ändamål är att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet och annan verksamhet för att minska utsläppen från fordon. Utgifterna för utgiftsområdet *Statsskuldräntor m.m.* uppgick till 48 206 miljoner kronor, vilket är 7 449 miljoner kronor mer än i vad som beräknades i statsbudgeten. Det beror på att en stabilitetsfond inrättades och 15 000 miljoner kronor placerades på ett konto i Riksgäldskontoret. I motsatt riktning verkade räntorna på statsskulden som blev 7 461 miljoner kronor lägre än anvisat på statsbudgeten, främst beroende på högre överkurser vid emission än beräknat. Utfallet för utgiftsområdet *Kommunikationer* blev 61 484 miljoner kronor, vilket är 25 723 miljoner kronor högre än beräkningen i statsbudgeten. Det beror på tidigareläggning av amorteringar på Väg- och Banverkets lån för infrastruktur. Utfallet för utgiftsområdet *Arbetsmarknad* uppgick till 61 761 miljoner kronor, en minskning med 9 980 miljoner kronor jämfört med beräkningarna i statsbudgeten. *Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* uppgick till 117 999 miljoner kronor, vilket är 2 137 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Det är främst utgifterna för sjukpenning som blev lägre beräknat.

Riksgäldskontorets nettoutlåning blev -27 901 miljoner kronor. I statsbudgeten beräknades nettoutlåningen uppgå till 12 653 miljoner kronor. Skillnaden mot statsbudgeten blev således -40 554 miljoner kronor. Till stor del beror minskningen dels på den nyinrättade Stabilitetsfonden som har sitt kapital placerat i Riksgäldskontoret, dels på att Väg- och Banverket tidigarelade amorteringar av infrastrukturlån. Dessutom minskade kreditutnyttjandet på Jordbruksverkets EU-

konton med 5 012 miljoner kronor. Den *Kassamässiga korrigeringen* blev 3 713 miljoner kronor, 2 889 miljoner kronor högre än anvisat på statsbudgeten.

5.3 Indragningar

Enligt 8 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen besluta att medel på ett anvisat anslag inte skall användas, om detta är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av statsfinansiella eller andra samhällsekonomiska skäl.

Under 2008 har indragningar av anslagsmedel uppgående till totalt 25 509 miljoner kronor gjorts. Det är en ökning med 7 325 miljoner kronor jämfört med 2007. De 30 största indragningarna svarar för 91 procent av totalbeloppet. I tabellen nedan redovisas samtliga indragningar som är större än 100 miljoner kronor.

Den största indragningen uppgick netto till 8 176 miljoner kronor och avser Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Det var anslagssparandet som drogs in.

Tabell 28 Indragningar 2008

Miljoner kronor

Anslag		
01 90 05	Regeringskansliet m.m.	272
02 90 02 (2007)	Försök med trängselskatt i Stockholm	677
06 06 02	Materiel och anläggningar	157
07 08 01	Biståndsverksamhet	512
08 12 02	Ersättningar och bostadskostnader	506
08 12 04	Domstolsprövning i utlänningsärenden	171
09 17 01	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	145
10 19 01	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	2 614
10 19 04	Arbetssskadeersättningar m.m.	475
10 19 07	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	192
11 20 01	Garantipension till ålderspension	204
12 21 02	Föräldraförsäkring	880
12 21 06	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	123
13 10 03	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	156
13 22 02	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	8 176
13 22 04	Lönebidrag och Samhall m.m.	164
13 22 11	Bidrag till lönegarantiersättning	361
14 24 01	Särskilda jämställdhetsåtgärder	259
15 25 02	Studiemedel m.m.	1 360
16 25 09 (2006)	Bidrag till personalförstärkningar i förskola	114
16 25 10 (2006)	Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem	136
16 25 11	Fortbildning av lärare	300
16 25 33	Luleå tekniska universitet: Grundutbildning	101
16 25 69	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	103
18 31 04 (2007)	Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	199
18 34 01 (2003)	Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	1 230
23 43 03	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	331
23 43 04	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	927
23 44 01	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	309
27 93 01	Avgiften till Europeiska gemenskapen	2 020
	Övriga indragningar	2 333
Summa		25 509

5.4 Medgivna överskridanden

Med riksdagens bemyndigande får regeringen besluta att ett ramanslag får överskridas, om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget skall kunna uppfyllas (6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten). Regeringen beslutade om fyra medgivna överskridanden för 2008.

Tabell 29 Medgivet överskridande 2008

<i>Miljoner kronor</i>			Utnyttjat
Anslag		Medgivet överskridande	medgivet överskridande
04 04 13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	3	2
23 42 04	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	79	51
23 42 05	Ersättningar för viltskador m.m.	7	7
23 43 03	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	18	13
Summa		107	73

I statsbudgeten anvisades 27 163 miljoner kronor under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 4:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* På tilläggsbudget anvisades ytterligare 12 miljoner kronor. Regeringen medgav att anslagsposten 1 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* fick överskridas med 3 miljoner kronor (Regeringsbeslut 2008-12-11) för ersättning om frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder. Enligt statens informationssystem Hermes utnyttjades 2 miljoner kronor av det medgivna överskridandet. Hela anslagskrediten för anslagsposten på 4 miljoner kronor utnyttjades.

I statsbudgeten anvisades 124 miljoner kronor under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.* På tilläggsbudget anvisades ytterligare 62 miljoner kronor. Regeringen medgav att anslagsposten 1 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* fick överskridas med 79 miljoner kronor (Regeringsbeslut 2009-02-12) för bekämpning av blåtunga och salmonella. Enligt statens informationssystem Hermes utnyttjades 51 miljoner kronor av det medgivna överskridandet. Hela anslagskrediten för anslagsposten på 12 miljoner kronor utnyttjades.

I statsbudgeten anvisades 91 miljoner kronor under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar anslaget 42:5 *Ersättningar för viltskador m.m.* Regeringen medgav att anslagsposten 2 *Ersättning för renar som skadats av eller dödats av varg, björn, djärv, lo eller örn* fick överskridas med 7 miljoner kronor (Regeringsbeslut 2008-12-18). Enligt statens informationssystem Hermes utnyttjades hela det medgivna överskridandet. Hela anslagskrediten för anslagsposten på 8 miljoner kronor utnyttjades. Dessutom överskreds anslagsposten med 221 tusen kronor.

I statsbudgeten anvisades 6 875 miljoner kronor under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* Regeringen medgav att anslagsposten 4 EG-medfinansierade djursjukdomsprogram fick överskridas med 18 miljoner kronor (Regeringsbeslut 2009-02-12) för bekämpning av blåtung. Enligt statens informationssystem Hermes utnyttjades 13 miljoner kronor av det medgivna överskridandet. Hela anslagskrediten för anslagsposten på 350 tusen kronor utnyttjades.

5.5 Politikområden

Sedan 2001 delas statsbudgetens utgifter in i politikområden. Politikområdena avskaffas fr.o.m. 2009. Syftet med indelningen är att möjliggöra en bättre koppling mellan mål, kostnader och resultat. Erfarenheterna har visat att det många gånger har varit svårt att koppla samman mål, kostnader och resultat på utgiftsområdesnivån. Vissa politikområden omfattar verksamheter som i sin helhet ryms inom ett utgiftsområde. Ett politikområde kan även omfatta en begränsad del av verksamheten som bedrivs inom ett annat utgiftsområde. Det finns även politikområden som berör flera utgiftsområden, s.k. sektorövergripande politikområden.

Inom utgiftsområde 1 och 2 återfinns anslag och verksamheter för vilka regeringen inte fastställer mål såsom riksdagens ledamöter och ombudsmän samt regeringskansliet. Dessa omfattas inte av politikområdesindelningen. Områdena, Statsskuldsräntor m.m. (utgiftsområde 26) och Avgiften till Europeiska gemenskapen (utgiftsområde 27) utgörs inte direkt av statlig verksamhet, utan kan ses som medel för att uppnå verksamhet inom övriga utgiftsområden. Dessa omfattas inte av politikområdesindelningen. I tabellen redovisas dessa under rubriken Icke politikområdestillhörig verksamhet. Allmänna bidrag till kommuner (utgiftsområde 25) blev politikområde 48 fr.o.m. 2003.

Politikområde 19 Ersättning vid arbetsförmåga har de största utgifterna (115 862 miljoner kronor). Detta politikområde omfattar samma anslag som utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Anslagen med de största utgifterna inom detta politikområde var 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* (26 611 miljoner kronor) och 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* (73 991 miljoner kronor). Det minsta politikområdet, där riksdagen anvisade medel under 2008, är 47 Minoritetspolitik. Utgifterna uppgick till 14 miljoner kronor. Det består av ett enda anslag 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* inom utgiftsområdet 1 Rikets styrelse.

I tabellen jämförs utfallet med anvisat i statsbudgeten och totalt anvisat (statsbudget inkl. tilläggsbudget). Skillnaderna kommenteras under respektive utgiftsområde i kapitel 6. I tabellerna redovisas utfallet per politikområde inom respektive utgiftsområde (se även bilaga 2).

Tabell 30 Statsbudgeten fördelad på politikområden*Miljoner kronor*

Politikområde	Stats- budget	Tilläggs- budget	Totalt anvisat	Utfall	Skillnad mot stats- budget	Skillnad mot totalt anvisat
01 Effektiv statsförvaltning	10 312	386	10 698	10 589	277	-109
02 Finansiella system och tillsyn	552	5	557	543	-9	-14
03 Skatt, tull och exekution	9 176	61	9 237	9 446	270	209
04 Rättsväsendet	31 380	570	31 950	32 693	1 312	743
05 Utrikes- och säkerhetspolitik	1 655	135	1 790	1 750	96	-39
06 Försvar	39 794	0	39 794	38 845	-949	-949
07 Samhällets krisberedskap	3 744	26	3 770	3 849	105	79
08 Internationellt utvecklingssamarbete	26 483	0	26 483	26 308	-175	-175
10 Integrationspolitik	5 945	-4	5 941	4 836	-1 109	-1 105
11 Urban utvecklingspolitik	0		0	2	2	2
12 Migrationspolitik	6 145	202	6 347	6 134	-11	-213
13 Hälsa- och sjukvårdspolitik	28 262	618	28 880	27 563	-699	-1 317
14 Folkhälsa	1 291		1 291	1 020	-271	-271
15 Barnpolitik	38		38	39	1	1
16 Handikappolitik	17 338		17 338	17 079	-260	-260
17 Äldrepolitik	2 388		2 388	1 972	-416	-416
18 Socialtjänstpolitik	1 071		1 071	1 089	17	17
19 Ersättning vid arbetsförmåga	117 999	2 029	120 028	115 862	-2 137	-4 166
20 Ekonomisk äldrepolitik	42 948		42 948	42 591	-357	-357
21 Ekonomisk familjepolitik	66 697		66 697	66 393	-304	-304
22 Arbetsmarknadspolitik	55 816		55 816	46 943	-8 873	-8 873
23 Arbetslivspolitik	803	-5	798	824	21	25
24 Jämställdhetspolitik	393		393	207	-186	-186
25 Utbildningspolitik	66 901	28	66 929	63 873	-3 029	-3 056
26 Forskningspolitik	7 538		7 538	7 503	-34	-34
27 Mediepolitik	758		758	698	-60	-60
28 Kulturpolitik	6 123	6	6 129	6 136	13	7
29 Ungdomspolitik	111		111	114	3	3
30 Folk rörelsepolitik	549		549	549	-1	-1
31 Bostadspolitik	1 627		1 627	1 921	294	294
32 Regional samhällsorganisation	2 372	-2	2 371	2 380	8	10
33 Regional tillväxtpolitik	3 350	43	3 393	2 799	-552	-595
34 Miljöpolitik	4 575	240	4 815	4 487	-88	-328
35 Energipolitik	2 838		2 838	2 079	-759	-759
36 Transportpolitik	35 208	25 376	60 584	61 027	25 819	443
37 IT, elektronisk kommunikation och post	552	-25	527	456	-96	-71
38 Näringspolitik	2 508	8 015	10 522	10 458	7 950	-64
39 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	438	4	442	425	-13	-17
40 Konsumentpolitik	182		182	171	-10	-10
41 Skogspolitik	716	5	721	951	235	230
42 Djurpolitik	439	62	501	574	135	74
43 Livsmedelspolitik	8 930	73	9 002	8 627	-303	-376
44 Landsbygds politik	5 540	-13	5 528	4 553	-988	-975
45 Samepolitik	79	10	89	87	8	-2
46 Demokrati	97		97	96	-1	-1
47 Minoritetspolitik	14		14	14	0	0
48 Allmänna bidrag till kommuner	64 520	246	64 765	64 770	250	5

49	Reformsamarbete i Östeuropa	1 219		1 219	1 144	-75	-75
	Förändring av anslagsbehållningar	1 326		1 326		-1 326	-1 326
	Summa	688 742	38 089	726 831	702 471	13 730	-24 360
	<i>Icke politikområdestillhörig verksamhet</i>						
90	Anslag som inte ingår i något politikområde	7 982	85	8 067	8 060	78	-6
92	Statsskuldsräntor m.m.	40 757	21 413	62 170	48 206	7 449	-13 964
93	Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 122		30 122	31 526	1 404	1 404
	Riksgäldskontorets nettoutlåning	12 653		12 653	-27 901	-40 554	-40 554
	Kassamässig korrigerering	824		824	3 713	2 889	2 889
	Summa	781 080	59 587	840 666	766 076	-15 004	-74 590

Anm: Med statsbudgeten avses här den ursprungliga statsbudgeten antagen av riksdagen i december 2007, exkl. tilläggsbudget.

Nedan redovisas och kommenteras de utgiftsområden där avvikelser mellan statsbudget och utfall överstiger en miljard kronor.

5.6 Realekonomisk fördelning av statsbudgeten

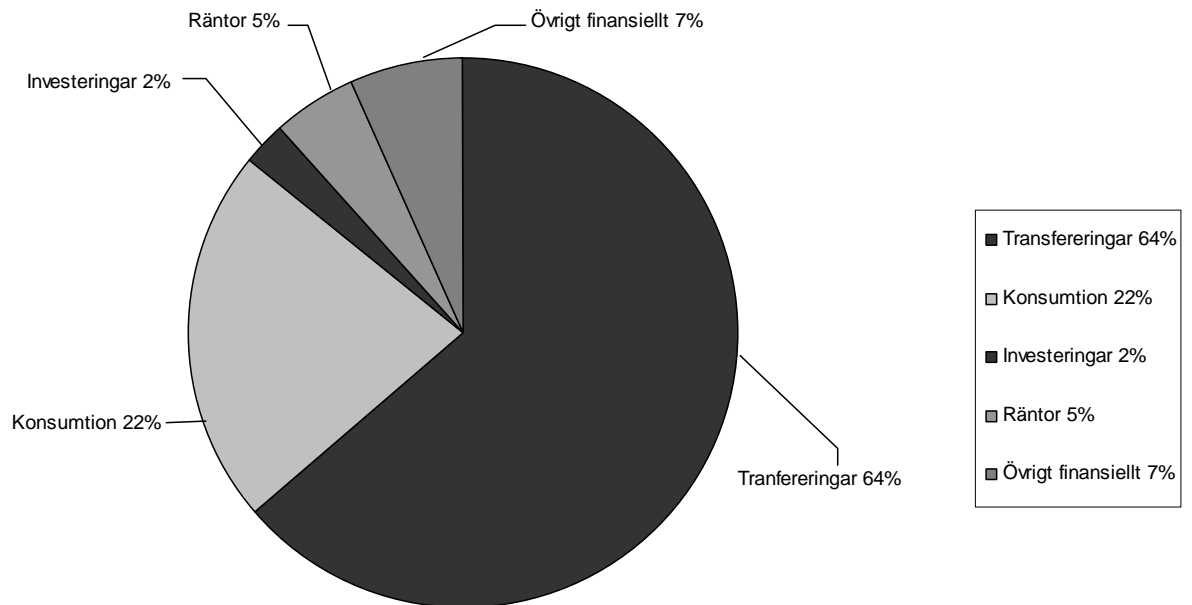
Vid analys av och information om statsbudgetens storlek och påverkan på samhällsekonomin fördelas utgifterna även på ett annat sätt än efter utgiftsområden, politikområden eller anslag. En sådan fördelning är den realekonomiska fördelningen, som baseras på nationalräkenskapernas definitioner. För att skapa jämförbarhet med andra länder upprättas nationalräkenskaperna enligt internationella principer och riktlinjer. Dessa har utarbetats av bl.a. EU.

Den realekonomiska fördelning av utgifterna som redovisas är: Transfereringar, konsumtion, investeringar samt räntor och finansiella transaktioner. De olika realekonomiska kategorierna presenteras övergripande och de viktigaste delarna i statsbudgeten under respektive kategori kommenteras. I tabell 31 visas den realekonomiska fördelningen av utgifterna inom statsbudgetens utgiftsområden, dvs. statsbudgetens utgifter exklusive Riksgäldskontorets nettoutlåning och kassamässig korrigerering. Vidare framgår den absoluta förändringen mellan 2007 och 2008, 2006 och 2007 respektive 2005 och 2006. Även den procentuella förändringen mellan 2007 och 2008 visas i tabellerna. I tabell 32, 36, 38 och 39 visas de realekonomiska kategorierna för respektive utgiftsområden 2005-2008. Tabellerna 33, 34, 35 och 37 visar de största anslagen inom de största realekonomiska arterna. Tabellerna redovisas i 2008 års struktur.

Tabell 31 Realekonomisk fördelning av statsbudgeten*Miljoner kronor*

Realekonomisk art	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Utfall 2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
Transfereringar	502 529	510 298	523 349	506 169	-7 769	-13 051	17 180	-1,5
varav till								
Hushållssektorn	278 243	288 003	302 917	301 078	-9 760	-14 914	1 839	-3,4
Kommunala sektorn	108 763	113 950	104 717	97 952	-5 187	9 233	6 765	-4,6
Företagssektorn	32 649	32 165	36 216	31 714	483	-4 051	4 502	1,5
Ålderspensionssystemet	23 779	23 744	26 636	26 456	34	-2 892	180	0,1
Statliga ideella organisationer	3 314	3 307	3 257	2 879	8	50	378	0,2
Internationell verksamhet	55 782	49 129	49 606	46 090	6 653	-477	3 516	13,5
varav till EU-institutioner	31 526	26 635	25 920	25 635	4 891	715	285	18,4
Konsumtionsutgifter	176 148	173 268	166 108	159 945	2 880	7 160	6 163	1,7
varav								
Löner inklusive sociala avgifter	98 989	95 101	91 958	86 153	3 887	3 143	5 805	4,1
Omkostnader för konsumtion	44 958	45 008	42 282	42 651	-50	2 726	-369	-0,1
Lokaler	15 569	15 341	14 126	13 789	228	1 215	337	1,5
Utgifter för försvarsändamål	9 199	10 976	10 837	10 679	-1 776	139	158	-16,2
Sociala naturaförmåner	7 433	6 842	6 905	6 673	591	-63	232	8,6
Investeringsverksamhet	18 390	15 391	15 000	13 100	2 999	391	1 900	19,5
Räntor	39 574	52 595	54 952	38 933	-13 021	-2 357	16 019	-24,8
varav								
Räntor på statsskulden	33 126	47 161	49 374	32 561	-14 034	-2 213	16 813	-29,8
Finansiella transaktioner	53 622	17 621	6 124	6 807	36 002	11 497	-683	204,3
Summa utgiftsområden	790 263	769 172	765 537	724 956	21 092	3 635	40 581	2,7

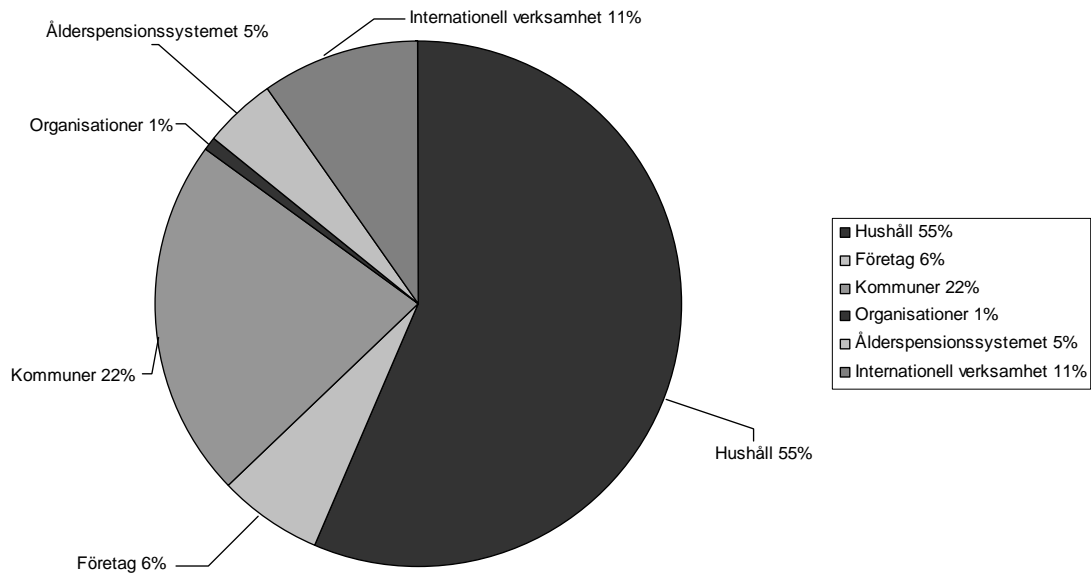
Diagram 3 Procentuell fördelning av statsbudgetens utgifter 2008, realekonomiskt fördelade

Transferringar

Med transferringar avses inkomstöverföringar, dvs. till stor del utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation. Som transferringar räknas t.ex. sjukpenning och barnbidrag men även internationellt bistånd och Sveriges bidrag till EG-budgeten. Syftet med transferringar är att omfördela inkomster mellan olika grupper i samhället, mellan olika regioner i landet eller till internationell verksamhet. Transferringar kan också avse omfördelningar för individen över tiden. Diagram 4 visar transferringarna per mottagargrupp 2008.

Diagram 4 Statsbudgetens transfereringar fördelade efter mottagarkategorier 2008.

År 2008 utgjorde transfereringarna 64 procent av utgifterna inom statsbudgetens utgiftsområden. Hushållen erhöll 55 procent av de totala transfereringarna. Tabell 33 visar de största anslagen med transfereringar till hushåll. Anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättning m.m.* har störst transfereringar till hushåll. De minskade med 57 miljoner till 63 223 miljoner kronor 2008. För anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* minskade de med 4 583 miljoner till 23 150 miljoner kronor. Transfereringarna till hushåll under anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskade under 2008 med 6 037 miljoner kronor till 20 619 miljoner kronor. För anslaget 16:8 *Kostnader för statlig för assistansersättning* ökade de med 2 081 miljoner till 18 171 miljoner kronor. Inkomster från kommunerna avseende assistansersättning för de första 20 timmarna per vecka tillgodoförs anslaget och bruttoredo visas i tabell 34 som inkomster under transfereringar till kommuner.

Kommunerna var den näst största mottagaren av transfereringar 2008. Den kommunala sektorn omfattar kommuner, landsting och kommunalförbund. Under 2008 erhöll kommunerna 22 procent av de totala transfereringarna. Tabell 34 visar de största anslagen för transfereringar till kommunerna. Anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* står för mer än hälften av de medel som staten lämnar till kommunerna via anslag. Utfallet för anslaget minskade med 11,7 procent till 62 498 miljoner kronor 2008. Minskningen beror främst på att anslagsnivån 2008 sänktes med 12 060 miljoner kronor för att neutralisera effekterna av införandet av den kommunala fastighetsavgiften, som redovisas på statsbudgetens inkomstsida (inkomsttitel 1353 och 1354). Anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* svarar

för den näst största transfereringen till kommunerna med 21 584 miljoner kronor, en ökning med 217 miljoner 2008. Den största procentuella ökningen inom gruppen transfereringar till kommuner stod anslaget 25:11 *Fortbildning av lärare* för. Dessa bidrag ökade till 377 miljoner kronor. Den största ökningen i absolut belopp stod anslaget 22:4 *Lönebidrag och samhäll m.m.* för. Bidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare har lämnats som bidrag under anslaget 2008. Tidigare redovisades detta på statsbudgetens inkomstsida (inkomsttitel 8118). Krediteringen av skattekonto för skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare uppgick till 732 miljoner kronor 2007.

Den tredje största kategorin avser transfereringar till utlandet, dvs. internationell verksamhet. Dessa uppgick under 2008 till 11 procent av de totala transfereringarna. De internationella transfereringarna indelas i transfereringar till EU och transfereringar till övrig internationell verksamhet. Transfereringar till EU bestod av anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen* och utgjorde 57 procent av de internationella transfereringarna. Transfereringar till övrig internationell verksamhet utgjordes till största delen av anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Dessa transfereringar ökade med 260 miljoner eller 1 procent under 2008. Från det nya anslaget 49:1 *Reformsamarbete i Östeuropa* inom utgiftsområde 7 lämnades under 2008 transfereringar till övrig internationell verksamhet med 770 miljoner kronor.

Transfereringar till företagssektorn uppgick till 6 procent av de totala transfereringarna 2008. Företagssektorn omfattas enligt nationalräkenskaperna av privata företag, ekonomiska föreningar, kommunala bolag, statliga bolag och statliga affärsverk. I tabell 35 specificeras de största anslagen med transfereringar till företag.

Transfereringar till ålderspensionssystemet består av statliga ålderspensionsavgifter som ingår i vissa anslag som är förenade med ålderspensionsrätt.

Exempel på sådana anslag är 19:2 *Aktivitets- och sjukersättning m.m.* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 21:7 *Pensionsrätt för barnår* inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad samt 25:2 *Studiemedel m.m.* inom utgiftsområde 15 Studiestöd. Fr.o.m. 2007 redovisas den del av den statliga ålderspensionsavgiften som beräknas motsvara pensionsrätt för premiepension och förs till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning som transferering till hushållssektorn eftersom premiepensionen inte längre anses tillhöra den statliga sektorn. Andelen av den statliga ålderspensionsavgiften som fördes till Riksgäldskontoret var 13,4 procent för 2008.

Organisationer och ideella föreningar tillhörande den statliga sektorn får bidrag från staten. Transfereringar till organisationer och föreningar utgjorde mindre än en procent av de totala transfereringarna. I denna grupp ingår bl.a. Chalmers tekniska högskola, Stiftelsen högskolan i Jönköping, Dramaten, Operan och Riksteatern.

Tabell 32 Transfereringar per utgiftsområde 2005-2008*Miljoner kronor*

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2008	2007	2006	2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
UO 01	Rikets styrelse	1 253	1 251	1 402	1 131	2	-151	271	0,2
UO 02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	9 506	9 262	9 322	8 609	243	-60	713	2,6
UO 03	Skatt, tull och exekution	120	69	59	48	51	10	11	73,8
UO 04	Rättsväsendet	422	443	391	298	-21	51	93	-4,7
UO 05	Internationell samverkan	1 442	1 327	1 152	1 013	116	174	139	8,7
UO 06	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	2 115	1 933	2 205	1 943	182	-271	262	9,4
UO 07	Internationellt bistånd	25 299	23 552	24 469	21 047	1 746	-917	3 422	7,4
UO 08	Migration	2 716	2 298	2 004	2 154	418	294	-150	18,2
UO 09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	43 420	41 526	37 463	34 178	1 894	4 063	3 285	4,6
UO 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	106 765	110 239	116 686	119 005	-3 473	-6 447	-2 319	-3,2
UO 11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	42 591	43 738	45 019	46 120	-1 147	-1 281	-1 101	-2,6
UO 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	66 393	61 568	60 066	55 467	4 825	1 502	4 599	7,8
UO 13	Arbetsmarknad	44 483	50 519	62 760	64 021	-6 036	-12 241	-1 261	-11,9
UO 14	Arbetsliv	278	170	173	181	108	-4	-8	63,8
UO 15	Studiestöd	14 543	14 808	15 373	14 340	-265	-565	1 033	-1,8
UO 16	Utbildning och universitetsforskning	11 398	10 910	15 600	14 595	488	-4 689	1 005	4,5
UO 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	7 911	8 080	7 709	7 178	-170	371	531	-2,1
UO 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	1 260	5 026	5 554	5 895	-3 766	-528	-341	-74,9
UO 19	Regional utveckling	2 529	2 698	3 030	3 055	-169	-332	-25	-6,3
UO 20	Allmän miljö- och naturvård	1 454	1 169	2 255	1 660	285	-1 086	595	24,4
UO 21	Energi	1 440	1 518	1 023	880	-78	495	143	-5,1
UO 22	Kommunikationer	3 437	3 674	3 195	3 826	-237	478	-631	-6,5
UO 23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	12 829	12 069	17 844	14 321	760	-5 776	3 523	6,3
UO 24	Näringsliv	2 627	2 834	2 421	2 251	-207	414	170	-7,3
UO 25	Allmänna bidrag till kommuner	64 767	72 974	60 246	57 317	-8 208	12 728	2 929	-11,2
UO 26	Statsskuldräntor m.m.	7	8	10	2	-2	-2	8	-20,9
UO 27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	31 524	26 635	25 920	25 635	4 890	714	285	18,4
Summa utgiftsområden		502 529	510 298	523 349	506 169	-7 769	-13 051	17 180	-1,5

Tabell 33 Transfereringar till hushåll

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Utfall 2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
101902	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	63 223	63 281	63 059	62 185	-57	221	874	-0,1
122102	Föräldraförsäkring	26 949	25 448	23 995	22 155	1 502	1 452	1 841	5,9
122101	Allmänna barnbidrag	23 389	23 516	23 611	21 458	-127	-95	2 153	-0,5
101901	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	23 150	27 732	32 193	34 543	-4 583	-4 461	-2 350	-16,5
132202	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	20 619	26 656	39 823	43 172	-6 037	-13 167	-3 349	-22,6
091608	Kostnader för statlig assistansersättning	19 858	18 171	16 090	14 332	1 687	2 081	1 758	9,3
112001	Garantipension till ålderspension	19 344	20 371	21 339	22 449	-1 027	-968	-1 110	-5,0
112002	Efterlevandepensioner till vuxna	15 697	15 702	15 813	15 856	-5	-111	-43	0,0
020110	Statliga tjänstepensioner m.m.	9 502	8 957	8 598	8 201	544	359	397	6,1
152502	Studiemedel m.m.	8 537	8 542	8 184	7 879	-4	358	305	-0,1
112003	Bostadstillägg till pensionärer	7 113	7 263	7 448	7 333	-150	-185	115	-2,1
	Övriga anslag	40 862	42 365	42 763	41 517	-1 503	-398	1 247	-3,5
	Totalt	278 243	288 003	302 917	301 078	-9 760	-14 914	1 839	-3,4

Tabell 34 Transfereringar till kommuner

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Utfall 2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
254801	Kommunalekonomisk utjämning	62 498	70 813	58 129	55 202	-8 315	12 684	2 927	-11,7
091302	Bidrag för läkemedelsförmånerna	21 584	21 367	20 550	19 767	217	817	783	1,0
131003	Kommunersättning vid flyktmottagande	4 651	4 175	3 045	1 736	476	1 130	1 309	11,4
162508	Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.	3 657	3 656	3 660	3 660	1	-4	0	0,0
254802	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 259	2 138	1 898	1 767	122	239	131	5,7
132204	Lönebidrag och Samhall m.m.	2 151	1 204	1 114	1 009	947	90	105	78,7
101907	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	1 000	806	1	-	194	805	1	24,1
091301	Tandvårdsförmåner m.m.	1 050	892	817	692	158	75		17,7
162511	Fortbildning av lärare	377	42	-	-	335			807,1
162516	Statligt stöd för utbildning av vuxna	-	6	1 794	2 349	-	-1 788	-555	-
162510	Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem	-	-	923	-	-	-923	923	-
162509	Bidrag till personalförstärkningar i förskola	-	-58	2 277	663	-	-2 335	1 614	-
091608	Kostnader för statlig assistansersättning	-3 856	-3 497	-3 208	-2 984	-360	-289	-223	10,3
	Övriga anslag	13 392	12 406	13 716	14 092	985	-1 310	-376	7,9
	Totalt	108 763	113 950	104 717	97 952	-5 187	9 233	6 765	-4,6

Tabell 35 Transfereringar till företag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Utfall 2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
132204	Lönebidrag och Samhall m.m.	9 357	8 790	8 365	7 778	567	425	587	6,5
234303	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	6 962	7 180	11 665	6 487	-219	-4 485	5 178	-3,0
234401	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 408	1 973	2 623	3 058	435	-650	-435	22,0
234402	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 898	1 575	1 817	2 383	323	-243	-566	20,5
	Övriga anslag	12 023	12 647	11 746	12 008	-624	901	-262	-4,9
	Totalt	32 648	32 165	36 216	31 714	483	-4 051	4 502	1,5

Konsumtion

Statlig konsumtion avser förbrukning av resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror, inköp av varor och tjänster, underhåll och reparationer samt försvarets inköp av krigsmateriel som inte kan användas för civilt bruk. I konsumtionsbegreppet ingår även myndigheters köp av varor och tjänster som produceras utanför staten och som levereras direkt till hushållen (sociala naturaförmåner). Detta gäller t.ex. statens utgifter för köp av arbetsmarknadsutbildning och privat tandläkarvård. Ungefär 400 av statsbudgetens drygt 500 anslag innehöll helt eller delvis konsumtionsutgifter.

Utgifterna för konsumtion uppgick under 2008 till 22 procent av utgifterna inom statsbudgetens utgiftsområden.

Utgiftsområdena 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 4 Rättsväsendet hade de största utgifterna för konsumtion (tabell 36).

Drygt hälften av utgifterna för konsumtion utgjordes av löner inklusive sociala avgifter. Sociala avgifter avser främst arbetsgivaravgifter och premier för avtalsförsäkringar för statsanställda. Ökningen av löner inklusive sociala avgifter var 4,1 procent 2008. I tabell 37 redovisas de största anslagen samt de anslag som haft en stor förändring av löneutgifterna mellan åren.

Anslaget 4:1 *Polisorganisationen* har störst löneutgifter. Dessa uppgick till 12 595 miljoner kronor 2008. De ökade med 9,2 procent eller 1 060 miljoner kronor under året till följd av att antalet anställda vid Polisen ökade. Anslaget 6:1

Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m. hade näst störst löneutgifter. De uppgick till 11 163 miljoner 2008, en minskning med 110 miljoner kronor. Minskningen beror framförallt på att antalet anställda vid Försvarsmakten har minskat. Anslaget 19:6 *Försäkringskassan* hade ökade löneutgifter med 4,0 procent 2008, trots att antalet anställda vid Försäkringskassan minskat. Det beror på ökad andel anslagsfinansiering av löneutgifterna. Anslaget 3:1 *Skatteverket* hade ökade löneutgifter med 144 miljoner kronor 2008 till följd av att antalet anställda vid Skatteverket ökat. Myndigheten har gjort resursförstärkningar inom de prioriterade områdena internationella transaktioner och ekonomisk brottslighet. Kriminalvården har ökat sina löneutgifter med 8,9 procent till följd av fler anställda. Arbetsförmedlingen har något minskade löneutgifter på sitt förvaltningsanslag. Detta till följd av att man minskade antal anställda vid Arbetsförmedlingen. Regeringskansliets löneutgifter ökade med 339 miljoner kronor, eller 10,2 procent. Det beror dels på utgifter för förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU, dels på en lönerevision.

Till posten Omkostnader för konsumtion räknas myndigheternas köp av varor och tjänster. Omkostnaderna för konsumtion minskade med 0,1 procent 2008.

Anslagen 6:2 *Materiel och anläggningar* och 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsbevarande truppinsatser m.m.* inom utgiftsområde 6 Försvar samt

beredskap mot sårbarhet står tillsammans för 29 procent eller 12 906 miljoner kronor av omkostnaderna för konsumtion. Omkostnaderna på dessa två anslag minskade under året med 1 761 miljoner kronor eller 12 procent. Det enskilt näst största anslaget med omkostnader för konsumtion är 36:2 *Väghållning och statsbidrag* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. Dessa omkostnader uppgick till 6 307 miljoner kronor 2008, en ökning med 18 procent.

Tabell 36 Konsumtion per utgiftsområde 2005–2008

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2008	2007	2006	2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
UO 01	Rikets styrelse	9 418	8 883	8 939	8 396	535	-56	543	6,0
UO 02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 780	1 868	2 403	2 238	-88	-535	165	-4,7
UO 03	Skatt, tull och exekution	8 958	9 222	8 589	8 153	-264	633	436	-2,9
UO 04	Rättsväsendet	30 944	28 934	26 976	25 628	2 010	1 958	1 348	6,9
UO 05	Internationell samverkan	303	255	268	347	48	-13	-79	18,7
UO 06	Försvaret samt beredskap mot sårbarhet	39 930	43 698	41 362	40 999	-3 768	2 336	363	-8,6
UO 07	Internationellt bistånd	1 833	1 795	1 310	1 129	38	485	181	2,1
UO 08	Migration	3 355	2 962	2 479	2 873	393	483	-394	13,3
UO 09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	5 649	5 063	4 637	4 221	586	426	416	11,6
UO 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	8 559	8 686	8 742	7 875	-127	-56	867	-1,5
UO 11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 13	Arbetsmarknad	7 180	7 296	8 599	7 189	-116	-1 303	1 410	-1,6
UO 14	Arbetsliv	738	947	1 012	935	-209	-65	77	-22,1
UO 15	Studiestöd	40	40	32	31	0	8	1	-0,6
UO 16	Utbildning och universitetsforskning	31 807	30 048	29 620	28 011	1 759	428	1 609	5,9
UO 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	2 085	1 896	1 761	1 688	189	135	73	10,0
UO 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	771	734	678	505	37	56	174	5,1
UO 19	Regional utveckling	196	161	232	194	35	-71	38	21,9
UO 20	Allmän miljö- och naturvård	2 740	2 575	1 574	1 847	165	1 001	-273	6,4
UO 21	Energi	619	636	558	495	-17	78	63	-2,6
UO 22	Kommunikationer	13 688	12 908	11 843	12 712	780	1 065	-869	6,0
UO 23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	3 543	3 292	3 035	2 984	251	257	51	7,6
UO 24	Näringsliv	2 003	1 371	1 460	1 486	632	-89	-26	46,1
UO 25	Allmänna bidrag till kommuner	3	0	0	8	3	0	-8	2 505,0
UO 26	Statsskuldsräntor m.m.	4	-	-	-	-	-	-	-
UO 27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa utgiftsområden		176 148	173 268	166 108	159 945	2 880	7 160	6 163	1,7

Tabell 37 Lön inkl. sociala avgifter*Miljoner kronor*

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Utfall 2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
040401	Polisorganisationen	12 595	11 535	10 783	10 429	1 060	753	354	9,2
060601	Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande trupper m.m.	11 163	11 273	11 642	11 145	-110	-369	497	-1,0
101906	Försäkringskassan	5 342	5 135	5 679	4 832	207	-545	847	4,0
030301	Skatteverket	5 034	4 890	4 672	4 279	144	218	393	3,0
040406	Kriminalvården	4 008	3 681	3 389	3 321	327	291	68	8,9
132201	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	3 715	3 737	3 644	3 265	-22	93	379	-0,6
019005	Regeringskansliet m.m.	3 674	3 335	3 102	2 953	339	233	149	10,2
223604	Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	2 526	2 467	2 372	2 420	59	95	-48	2,4
040405	Sveriges Domstolar	3 009	2 870	2 672	2 531	138	198	141	4,8
162601	Vetenskapsrådet: Forskning och forsknings-information	2 134	1 661	1 660	1 500	472	1	160	28,4
	Övriga anslag	45 789	44 518	42 343	39 479	1 270	2 175	2 865	2,9
	Totalt	98 989	95 101	91 958	86 153	3 888	3 143	5 805	4,1

Investeringar

Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga materiella tillgångar såsom byggnader och maskiner, immateriella tillgångar som dataprogram, värdeföremål, finansiella tillgångar och lagerinvesteringar som är ämnade att användas i produktion.

Av utgifterna inom statsbudgetens utgiftsområden uppgick investeringarna till 2 procent. Försvarets inköp av krigsmateriel, som inte kan användas för civilt bruk, ingår i konsumtion som tidigare nämnts. De anslagsfinansierade investeringarna bestod främst av investeringar i infrastruktur, vägar och järnvägar.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer var det utgiftsområde som hade den största delen (91 procent) av de totala investeringarna inom statsbudgetens utgiftsområden (se tabell 38).

Statliga investeringar finansieras även med lån i Riksgäldskontoret och finansiell leasing. Utgifterna för dessa investeringar ingår därför inte i utgifterna inom statsbudgetens utgiftsområden utan redovisas under Riksgäldskontorets nettoutlåning. Myndigheternas amorteringar på lån redovisas som finansiella transaktioner. På så sätt kommer investeringar med inom statsbudgetens utgiftsområden när de amorteras.

Tabell 38 Investeringar per utgiftsområde 2005–2008

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2008	2007	2006	2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
UO 01	Rikets styrelse	41	56	55	22	-16	2	32	-27,6
UO 02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	18	12	27	59	6	-15	-32	50,0
UO 03	Skatt, tull och exekution	-57	10	24	7	-67	-14	17	-678,2
UO 04	Rättsväsendet	3	-10	30	26	13	-40	4	-130,7
UO 05	Internationell samverkan	1	1	1	1	-1	1	0	-39,2
UO 06	Försvaret samt beredskap mot sårbarhet	267	280	73	49	-13	207	24	-4,6
UO 07	Internationellt bistånd	3	-10	8	4	13	-19	4	-127,1
UO 08	Migration	5	5	-2	12	1	-	-	11,6
UO 09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	15	24	15	9	-9	9	6	-38,1
UO 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	2	1	8	-	1	-7	-	66,0
UO 11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 13	Arbetsmarknad	4	14	53	14	-9	-40	39	-67,8
UO 14	Arbetsliv	0	-1	5	6	1	-5	-1	-58,5
UO 15	Studiestöd	-	-	-	0	-	-	-	-
UO 16	Utbildning och universitetsforskning	878	622	626	510	256	-3	116	41,1
UO 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	18	18	17	13	0	1	4	-1,6
UO 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	26	23	10	19	3	13	-9	14,8
UO 19	Regional utveckling	0	1	0	2	-1	0	-2	-89,7
UO 20	Allmän miljö- och naturvård	445	531	679	706	-86	-148	-27	-16,3
UO 21	Energi	6	7	7	10	0	0	-3	-5,9
UO 22	Kommunikationer	16 691	13 774	13 333	11 609	2 917	441	1 724	21,2
UO 23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17	20	22	16	-3	-2	6	-16,4
UO 24	Näringsliv	8	14	9	5	-5	4	4	-40,0
UO 25	Allmänna bidrag till kommuner	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 26	Statsskuld räntor m.m.	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa utgiftsområden		18 390	15 391	15 000	13 100	2 999	391	1 900	19,5

Räntor och finansiella transaktioner

Den realekonomiska gruppen räntor avser räntor på statsskulden och övriga räntor, t.ex. räntesubventioner för studielån. Räntorna uppgick till 5 procent av utgifterna inom statsbudgetens utgiftsområden 2008. De två största anslagen var 92:1 *Räntor på statsskulden* och 25:3 *Studiemedelsräntor m.m.* Dessa svarade tillsammans för 95 procent av de totala ränteutgifterna. Räntor på statsskulden särredovisas i tabell 31. Studiemedelsräntorna ökade med 47 miljoner kronor till 4 527 miljoner kronor 2008.

Under posten finansiella transaktioner finns bl.a. amorteringar, utlåning och utgifter för upplåning och låneförvaltning. Under 2008 ökade posten finansiella transaktionerna med 36 002 miljoner kronor eller 204 procent. Den kraftiga ökningen beror framförallt på regeringens satsningar i samband med finanskrisen på totalt 23 000 miljoner kronor i form av olika finansiella tillskott. Utöver dessa transaktioner har regeringen valt att tidigarelägga amorteringar på infrastrukturlån vid Väg- och Banverket. Det nya anslaget 92:5 *Tillskott till stabilitetsfonden* inom utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. uppgick till 15 000 miljoner kronor. Anslaget 38:18 *Kapitalinsatser i statliga bolag* inom utgiftsområde 24 Näringsliv uppgick till 5 000 miljoner kronor. Inom samma utgiftsområde fick även anslaget 38:2 *Kapitalinsatser i statliga bolag* under hösten ett tillskott på 3 000 miljoner kronor som användes som grundplåt i ett nystartat statligt bolag som ska bedriva långsiktiga satsningar på forskning och utvecklingsverksamhet samt omställning till grön teknik med kortsiktiga, snabbverkande insatser för att hjälpa det svenska fordonsklustret att överleva under den tid det tar att omstrukturera verksamheten.

Det näst största anslaget under posten övrigt finansiellt är anslaget 36:4 Banverket: *Banhållning och sektorsutgifter* inom utgiftsområde 22. Anslagets finansiella poster ökade med 9 526 miljoner till 13 472 miljoner kronor 2008 på grund av de tidigarelagda amorteringarna av infrastrukturlån.

Det tredje största anslaget under posten övrigt finansiellt är anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* inom utgiftsområde 22. Under 2008 ökade de finansiella transaktionerna under anslaget med 3 301 miljoner till 12 357 miljoner kronor. Ökningen beror framförallt på tidigareläggning av amorteringar på infrastrukturlån.

Tabell 39 Räkningar och finansiella transaktioner per utgiftsområde 2005–2008

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2008	2007	2006	2005	Förändring 2007-2008	Förändring 2006-2007	Förändring 2005-2006	Procentuell förändring 2007-2008
UO 01	Rikets styrelse	253	403	241	261	-150	162	-21	-37,1
UO 02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	74	65	80	66	8	-15	14	12,9
UO 03	Skatt, tull och exekution	425	370	339	364	55	31	-25	15,0
UO 04	Rättsväsendet	1 324	1 260	1 108	1 073	64	153	35	5,0
UO 05	Internationell samverkan	4	3	4	5	2	-2	-1	68,1
UO 06	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	718	619	622	600	99	-3	22	15,9
UO 07	Internationellt bistånd	318	104	107	80	214	-2	27	205,2
UO 08	Migration	58	31	43	29	27	-12	14	90,0
UO 09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	47	53	61	65	-6	-8	-4	-11,5
UO 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	536	539	248	169	-3	291	79	-0,5
UO 11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	0	-	-	-	-	-	-	-
UO 13	Arbetsmarknad	114	156	187	194	-41	-32	-7	-26,7
UO 14	Arbetsliv	15	22	26	31	-7	-4	-5	-30,9
UO 15	Studiestöd	4 527	4 481	4 732	5 408	47	-251	-676	1,0
UO 16	Utbildning och universitetsforskning	441	617	650	578	-176	-32	72	-28,6
UO 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	103	97	98	88	7	-1	10	7,0
UO 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	17	18	255	181	-1	-237	75	-4,9
UO 19	Regional utveckling	73	19	70	34	53	-50	36	278,1
UO 20	Allmän miljö- och naturvård	28	37	38	41	-9	-1	-3	-24,1
UO 21	Energi	13	11	15	12	3	-4	3	23,2
UO 22	Kommunikationer	27 668	13 933	2 584	3 685	13 734	11 350	-1 101	98,6
UO 23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar	119	98	84	88	21	14	-4	21,8
UO 24	Näringsliv	8 123	34	25	33	8 089	10	-8	23 587,2
UO 25	Allmänna bidrag till kommuner	-	-	-	-	-	-	-	-
UO 26	Statsskuld räntor m.m.	48 195	47 246	49 462	32 656	949	-2 216	16 806	2,0
UO 27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa utgiftsområden		93 196	70 216	61 076	45 740	22 980	9 140	15 336	32,7

5.7 Bemyndiganden

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen beslutar, beställa varor eller tjänster samt besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter under senare budgetår än det statsbudgeten avser. De åtaganden som gjorts räknas inte som ekonomiska händelser som ska bokföras mot anslag. När ett bemyndigande utnyttjas ska detta redovisas mot det av riksdagen beslutade bemyndigandebeloppet.

Det totala bemyndigandebeloppet för 2008 var 340 miljarder kronor. Utestående åtaganden den 31 december 2008 uppgick till 215 miljarder kronor.

Utgiftsområdena 22 Kommunikationer, 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, 7 Internationellt bistånd och 13 Arbetsmarknad har störst bemyndiganden. De största beloppen avser anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna*, anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* samt anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektoruppgifter*. Även anslagen 8:1 *Biståndsverksamhet* och 6:2 *Materiel och anläggningar* har stora bemyndiganden.

En specifikation med utestående åtaganden den 31 december 2008 per anslag redovisas i bilaga 3.

Störst avvikelse mellan bemyndiganderam och utestående åtagande har anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna*. Det beror på att bemyndiganderamen som är på drygt 65 miljarder kronor inte tilldelats någon myndighet och därför är nyttjandet lika med noll. Även inom utgiftsområde 22 Kommunikationer var avvikelsen mellan bemyndiganderam och utestående åtaganden stor. På bemyndiganderamen för anslaget 36:2 *Vägverket: Väghållning och statsbidrag* redovisar Vägverket framtida räntekostnader på upptagna lån samt förpliktelser med Vägverkets interna enheter. Förskottering, lån från kommuner eller enskilda för att tidigarelägga byggandet av allmänna vägar.

Tabell 40 Bemyndiganden 2008*Tusen kronor*

Utgiftsområde	Bemyndiganderam	Utestående förpliktelser 2008-12-31
01 Rikets styrelse	185 200	133 757
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	50 000	0
05 Internationell samverkan	126 000	39 818
06 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	41 487 000	33 489 488
07 Internationellt bistånd	51 330 000	39 674 256
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	67 134 500	859 123
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	8 900	8 900
13 Arbetsmarknad	12 919 093	10 654 625
14 Arbetsliv	101 391	96 745
15 Studiestöd	6 000	5 780
16 Utbildning och universitetsforskning	11 819 743	9 486 383
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	362 000	279 255
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	102 000	34 747
19 Regional utveckling	5 700 000	4 854 223
20 Allmän miljö- och naturvård	2 097 000	1 508 629
21 Energi	4 027 000	2 912 126
22 Kommunikationer	127 120 000	97 900 348
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	10 575 275	8 964 364
24 Näringsliv	4 476 000	3 927 050
Summa utgiftsområden	339 627 102	214 829 617

6 Utfall per utgiftsområde

I följande avsnitt redovisas utfallet per utgiftsområde och större skillnader mot statsbudgeten på anslagsnivå. Även större förändringar i förhållande till föregående år kommenteras. Tabellerna visar utfallet per politikområde inom respektive utgiftsområde. Anslagen har fördelats till de utgiftsområden som de tillhör i statsbudgeten för 2008. I vissa fall kommenteras skillnaderna mot tilldelade medel. Med tilldelade medel avses summan av ingående ramöverföringsbelopp, anvisade medel på statsbudget och tilläggsbudget, medgivna överskridanden samt indragningar. Dessutom redovisas Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen, som ingår på statsbudgetens utgiftssida. I bilaga 2 redovisas en specifikation av utfallet för samtliga anslag på statsbudgeten samt skillnader bl.a. jämfört med statsbudgeten.

6.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Regional samhällsorganisation, Minoritetspolitik och Demokrati, samt delar av politikområdena Mediepolitik och Samepolitik. I utgiftsområdet ingår även anslagen 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag*, 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen*, 90:5 *Regeringskansliet m.m.*, 90:6 *Stöd till politiska partier* och 90:7 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information*, som inte ingår i något politikområde.

Tabell 41 Uo 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
27 Mediepolitik	725		666	-58	676
32 Regional samhällsorganisation	2 372	-2	2 380	8	2 398
45 Samepolitik	32		32	0	26
46 Demokrati	97		96	-1	83
47 Minoritetspolitik	14		14	0	11
90 Anslag som inte ingår i något politikområde	7 697	79	7 776	79	7 400
Summa	10 938	78	10 966	28	10 594

Utfallet uppgick till 10 966 miljoner kronor och var därmed 28 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* blev 6 069 miljoner kronor, vilket är 136 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. På tilläggsbudget tilldelades anslaget 79 miljoner kronor, främst med anledning av den nya krishanteringsenheten i Statsrådsberedningen, som ska utveckla, samordna och följa upp Regeringskansliets krishanteringsarbete, men även för förberedelser inför bildandet av Transportstyrelsen. Utfallet för anslaget 27:2

Presstöd blev 503 miljoner kronor, vilket är 64 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten.

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 372 miljoner kronor (3,5 procent) högre än 2007. Utfallet på anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* blev 515 miljoner kronor (9,3 procent) högre. Detta beror främst på kostnader för förberedelser av Sveriges ordförandeskap i EU, generellt högre lönenivåer samt övertagandet av de tidigare av Sida administrerade utlandsmyndigheterna och ökade utgifter för lokaler. Utfallet för anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag* uppgick till 588 miljoner kronor vilket är 152 miljoner kronor lägre än föregående år. Det lägre utfallet förklaras av att anslaget tillfälligt höjdes 2007 för att lösa in lån som tidigare upptagits för att finansiera bevarandet av riksbyggnaderna på Helgeandsholmen.

6.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Effektiv statsförvaltning samt Finansiella system och tillsyn. Vidare finns ett anslag som inte ingår i något politikområde, nämligen det på förslag av Riksrevisionens styrelse uppförda anslaget 90:1 *Riksrevisionen*. Anslagen 90:2 *Försök med trängselskatt i Stockholm* och 1:12 *Statliga kompetensöverföringsjobb* upphörde den 31 december 2007. Trängselskattesystemet finansieras fortsättningsvis via anslaget 36:17 *Trängselskatt i Stockholm: Administrationskostnader m.m.* under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Tabell 42 UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
01 Effektiv statsförvaltning	10 312	386	10 589	277	10 174
02 Finansiella system och tillsyn	508	5	505	-4	493
90 Anslag som inte ingår i något politikområde	285	5	284	0	541
Summa	11 106	396	11 378	272	11 208

Utfallet uppgick till 11 378 miljoner kronor och var därmed 272 miljoner kronor (2,5 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 1:10 *Statliga tjänstepensioner m.m.* blev 9 461 miljoner kronor, vilket är 235 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Under året anvisades på detta anslag två belopp på tilläggsbudget om sammanlagt 381 miljoner kronor. I och med att parterna på det statliga avtalsområdet beslutat om en ändrad tolkning av gällande kollektivavtal beräknades behovet av anslagsmedel öka med 45 miljoner kronor per år med retroaktiv verkan från 2003. För att finansiera de ökade kostnaderna 2003-2008 anvisades 319 miljoner kronor på tilläggsbudget. De beräknade premierna har inte motsvarat utgifterna på anslaget. Premierna avser

beräknade pensionskostnader för aktiv personal för ett visst år medan anslaget belastas med de pensioner som utbetalas samma år. För att minska det över åren successivt ökande underskottet anvisades 62 miljoner kronor på anslaget för detta ändamål.

För utgiftsområdet blev utfallet 171 miljoner kronor (1,5 procent) högre än 2007. Utgifterna på anslaget 1:10 *Statliga tjänstepensioner m.m.* ökade med 561 miljoner kronor (6,3 procent). En förklaring till ökningen är de ovannämnda retroaktiva utbetalningarna av pensioner. Utfallen för de anslag som upphört 2008 90:2 *Försök med trängselskatt i Stockholm* och 1:12 *Statliga kompetensöverföringsjobb* var 257 respektive 209 miljoner kronor för 2007.

6.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Skatt, tull och exekution. Den 1 januari 2008 blev Kronofogdemyndigheten en helt fristående myndighet, som inte längre är knuten till Skatteverket. Båda myndigheternas förvaltningsanslag ingår under utgiftsområdet.

Tabell 43 UO 3 Skatt, tull och exekution

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
03 Skatt, tull och exekution	9 176	61	9 446	270	9 670
Summa	9 176	61	9 446	270	9 670

Utfallet uppgick till 9 446 miljoner kronor och blev därmed 270 miljoner kronor (2,9 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 3:1 *Skatteverket* blev 6 320 miljoner kronor, vilket är 220 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 3:2 *Kronofogdemyndigheten* blev 45 miljoner kronor högre än anvisat.

För utgiftsområdet blev utgifterna 224 miljoner kronor (2,3 procent) lägre än 2007. Skatteverkets utgifter minskade med 186 miljoner kronor, vilket i huvudsak berodde på en tillfällig resursförstärkning under 2007 i syfte att förbättra skattekontrollen. Utfallet för Kronofogdemyndigheten minskade med 51 miljoner kronor jämfört med 2007.

6.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Rättsväsendet. Här ingår bl.a. polisväsendet, åklagarväsendet, domstolsväsendet, kriminalvården och rättshjälpen.

Tabell 44 UO 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
04 Rättsväsendet	31 380	570	32 693	1 312	30 627
Summa	31 380	570	32 693	1 312	30 627

Utfallet uppgick till 32 693 miljoner kronor och blev därmed 1 312 miljoner kronor (4,2 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 4:1 *Polisorganisationen* blev 17 780 miljoner kronor, vilket är 493 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utgifterna för anslaget 4:12 *Rättsliga biträden m.m.* uppgick till 1 607 miljoner kronor, vilket är 381 miljoner kronor högre än anvisat på statsbudgeten. I tilläggsbudgeten ökades anslaget med 450 miljoner kronor. Utgifterna på anslaget är regelstyrda och styrs bl.a. av antalet mål och ärenden samt deras svårighetsgrad. Det är framförallt utgifterna för offentliga försvarare och målsägandebiträden som ökar. På anslaget 4:6 *Kriminalvården* och för anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* blev utgifterna 211 miljoner kronor respektive 107 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

I statsbudgeten anvisades 27 miljoner kronor på anslaget 4:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* för ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder eller skadestånd. Anslaget överskreds med två miljoner kronor, utöver anslagskredit, efter regeringens medgivande.

Under 2008 blev utgifterna för Rättsväsendet 2 066 miljoner kronor (6,7 procent) högre än 2007. De ökade utgifterna avser främst Polisorganisationen med 1 248 miljoner kronor och Kriminalvården med 401 miljoner kronor.

6.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik.

Tabell 45 UO 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
05 Utrikes- och säkerhetspolitik	1 655	135	1 750	96	1 586
Summa	1 655	135	1 750	96	1 586

Utfallet uppgick till 1 750 miljoner kronor och var därmed 96 miljoner kronor (5,8 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

I statsbudgeten anvisades 1 111 miljoner kronor för anslaget 5:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer*. Utfallet blev 1 226 miljoner kronor, vilket är 115 miljoner kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Anslaget höjdes med 135 miljoner kronor på tilläggsbudget. Skälet till ökningen var att Sveriges bidrag till Förenta nationernas (FN) fredsbevarande operationer blev högre än beräknat i statsbudgeten.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 165 miljoner kronor (10,4 procent) högre än 2007. Utfallet för anslaget 5:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* blev 88 miljoner kronor högre. En anledning till ökningen är att samarbetet med Ryssland på områdena för miljö och mänskliga rättigheter redovisas under anslaget fr.o.m. 2008. Ökningen finansieras genom en överföring av medel från anslag 8:1 *Biståndsverksamhet* under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Utfallet för anslaget 5:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer* blev 61 miljoner kronor högre än 2007, vilket beror på ökningen av Sveriges bidrag till FN.

6.6 Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Försvar och Samhällets krisberedskap. Från och med 2007 ingår även några anslag inom politikområdena Miljöpolitik och Näringspolitik.

Tabell 46 UO 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
06 Försvar	39 794	0	38 845	-949	42 378
07 Samhällets krisberedskap	3 744	26	3 849	105	3 812
34 Miljöpolitik	300	1	290	-10	294
38 Näringspolitik	43	1	45	3	46
Summa	43 881	27	43 030	-851	46 530

Utfallet uppgick till 43 030 miljoner kronor och var därmed 851 miljoner kronor (1,9 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* blev 20 526 miljoner kronor, vilket är 113 miljoner kronor (0,6 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Regeringen bedömde att anslaget behövde ökas med 490 miljoner kronor i tilläggsbudget för att Försvarsmakten skulle kunna genomföra prioriterad verksamhet i förbandsverksamheten samt betala statlig ålderspensionsavgift för 1999 som inte betalats tidigare. Försvarsmakten planerade verksamheten på en låg nivå under 2008 för att undvika risken för anslagsöverskridande. När tilläggsbudgeten kom under hösten hann myndigheten inte ställa om verksamhetsnivån tillräckligt snabbt för att kunna utnyttja medlen. Detta medförde att anslagssparande uppstod på anslaget.

Utfallet för anslaget 6:2 *Materiel och anläggningar* blev 16 266 miljoner kronor, vilket är 956 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. På tilläggsbudget minskade anslaget med 390 miljoner kronor för att finansiera ökningen på anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* Även anslag 6:3 *Forskning och teknikutveckling* minskades med 100 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 3 500 miljoner kronor (7,5 procent) lägre än 2007. Utgifterna på anslaget 6:2 *Materiel och anläggningar* minskade med 2 966 miljoner kronor (15,4 procent). Totalt anvisades 768 miljoner kronor mindre under 2008 än 2007. Utöver detta utnyttjades under 2007 behållningar på 1 557 miljoner kronor. Utfallet för Anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* minskade med 508 miljoner kronor 2008.

6.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Internationellt utvecklingssamarbete och Reformsamarbete i Östeuropa.

Tabell 47 UO 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
08 Internationellt utvecklingssamarbete	26 483	0	26 308	-175	25 441
49 Reformsamarbete i Östeuropa	1 219		1 144	-75	
Summa	27 702	0	27 453	-249	25 441

Utfallet uppgick till 27 453 miljoner kronor och var därmed 249 miljoner kronor (0,8 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utgifterna för anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* uppgick till 25 300 miljoner kronor, vilket är 185 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 49:1 *Reformsamarbete i Östeuropa* blev 1 144 miljoner kronor. Anslaget är nytt fr.o.m. 2008 och ingår i det nya politikområdet Reformsamarbete i Östeuropa. Det nya politikområdet inrättades mot bakgrund av de senaste årens reformer och utveckling i Östeuropa, inklusive Västra Balkan. Verksamheten har tidigare redovisats under politikområdet Internationellt utvecklingssamarbete. Till följd av utfasningen av biståndet till Ryssland har 77 miljoner kronor överförts från anslaget till anslag 5:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* under utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

År 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 2 012 miljoner kronor (7,9 procent) högre än 2007. Till övervägande del avser detta anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*, som ökade med 585 miljoner kronor (2,4 procent) och det nya anslaget 49:1 *Reformsamarbete i Östeuropa*. Anslagstilldelningen för utgiftsområdet är till stor del baserad på BNI-utvecklingen.

6.8 Utgiftsområde 8 Migration

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Migrationspolitik.

Tabell 48 UO 8 Migration

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
12 Migrationspolitik	6 145	202	6 134	-11	5 295
Summa	6 145	202	6 134	-11	5 295

Utfallet uppgick till 6 134 miljoner kronor och var därmed 11 miljoner kronor (0,2 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utgifterna på anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 2 694 miljoner kronor. Det är 104 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Anslaget anvisades ytterligare 202 miljoner kronor på tilläggsbudget för att fler personer har varit registrerade i Migrationsverkets mottagandesystem än vad som beräknades i statsbudgeten. Det beror bland annat på att antalet personer med lagakraftvunna (beslut som inte kan överklagas) avvisnings- eller utvisningsbeslut som ska återvända till hemlandet ökade, samtidigt som arbetet med återvändandet tagit längre tid än vad som tidigare beräknades. Utfallet för anslaget 12:6 *Offentligt bidräde i utlänningsärenden* blev 231 miljoner kronor, vilket är 88 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Anslaget ökades med 95 miljoner kronor på tilläggsbudget för att offentligt bidräde förordnats i större andel av ärendena än vad som beräknades i statsbudgeten. Finansieringen gjordes genom anslaget 12:5 *Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden*, som minskades med 50 miljoner kronor i tilläggsbudget, och anslaget 12:4 *Domstolsprövning i utlänningsärenden*, som minskades med 45 miljoner kronor i tilläggsbudget.

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 839 miljoner kronor (15,9 procent) högre än 2007. Utfallet för anslaget 12:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 415 miljoner kronor (18,2 procent) högre än 2007. Ökningen beror på att genomsnittligt antal asylsökande i Migrationsverkets mottagningssystem ökade under 2008. För anslaget 12:1 *Migrationsverket* blev utgifterna 2 174 miljoner kronor (13,1 procent) högre än 2007. Orsaken till de högre utgifterna beror främst på att antal anställda vid Migrationsverket ökat med cirka 300 årsarbetare.

6.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Hälso- och sjukvårdspolitik, Handikappolitik, Äldrepolitik, Socialtjänstpolitik, Folkhälsa och Barnpolitik samt del av Forskningspolitik.

Tabell 49 UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
13 Hälso- och sjukvårdspolitik	28 262	618	27 563	-699	26 476
14 Folkhälsa	1 291		1 020	-271	1 100
15 Barnpolitik	38		39	1	33
16 Handikappolitik	17 338		17 079	-260	15 750
17 Äldrepolitik	2 388		1 972	-416	1 596
18 Socialtjänstpolitik	1 071		1 089	17	1 352
26 Forskningspolitik	366		370	4	347
Summa	50 755	618	49 131	-1 624	46 653

Utfallet uppgick till 49 131 miljoner kronor och var därmed 1 624 miljoner kronor (3,2 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. På tilläggsbudget anvisades ytterligare 618 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 13:2 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* uppgick till 21 584 miljoner kronor enligt gällande avtal mellan staten och Landstingsförbundet. Det anvisade beloppet i statsbudgeten var 21 000 miljoner kronor, medan resterande 584 miljoner kronor anvisades i tilläggsbudget. Anslaget svarar för 44 procent av de totala utgifterna inom utgiftsområdet. Utfallet för anslaget 16:8 *Kostnader för statlig assistansersättning* uppgick till 16 002 miljoner kronor, vilket är 206 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* blev 1 972 miljoner kronor, vilket är 417 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten.

Jämfört med 2007 ökade utgifterna för utgiftsområdet med 2 478 miljoner kronor (5,3 procent). Utfallet för anslaget 16:8 *Kostnader för statlig assistansersättning* ökade med 1 327 miljoner kronor (9,0 procent). Antalet assistansberättigade har kontinuerligt ökat de senaste åren. Även det genomsnittliga antalet assistanstimmor har ökat. Utfallet för anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* fortsatte att öka och blev 376 miljoner kronor (23,6 procent) högre än 2007. Utfallet för anslaget 13:1 *Tandvårdsförmåner m.m.* uppgick till 3 880 miljoner kronor, vilket är en ökning med 609 miljoner kronor (18,6 procent) jämfört med 2007.

6.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ersättning vid arbetsförmåga.

Tabell 50 UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
19 Ersättning vid arbetsförmåga	117 999	2 029	115 862	-2 137	119 464
Summa	117 999	2 029	115 862	-2 137	119 464

Utfallet uppgick till 115 862 miljoner kronor och var därmed 2 137 miljoner kronor (1,8 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* blev 26 611 miljoner kronor, vilket är 3 124 miljoner kronor (10,5 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Antalet sjukpenningdagar uppgick till 47,2 miljoner nettodagar, vilket är lägre än vad som förutsattes i statsbudgeten. Medelersättningen per nettodag var 481 kronor.

Utgifterna på anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* uppgick till 73 991 miljoner kronor, vilket är 200 miljoner kronor (0,3 procent) högre än anvisat i statsbudgeten. Jämfört med totalt anvisade medel (statsbudget och tilläggsbudget) blev utfallet 1 555 miljoner kronor lägre än beräknat. I december 2008 fick cirka 531 500 personer sjuk- eller aktivitetsersättning. Utfallet för anslaget 19:4 *Arbetskkadeersättningar* blev 5 321 miljoner kronor, vilket är 226 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i statsbudgeten. Utgifterna på anslaget 19:6 *Försäkringskassan* blev 7 695 miljoner kronor, vilket är 1 025 miljoner kronor (15,4 procent) högre än anvisat i statsbudgeten. På tilläggsbudget anvisades 274 miljoner kronor för bl.a. initialt ökade kostnader till följd av den reformerade sjukskrivningsprocessen och ändringar i sjukersättningen. Vid budgetårets slut utnyttjade Försäkringskassan 280 miljoner kronor av anslagskrediten på 347 miljoner kronor.

Utfallet för utgiftsområdet blev 3 602 miljoner kronor eller 3,0 procent lägre än 2007. Utfallet för anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* blev 5 123 miljoner kronor (16,1 procent) lägre än 2007. Antalet sjukpenningdagar minskade med 9,4 miljoner nettodagar (16,6 procent) jämfört med 2007. För anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättning m.m.* ökade utgifterna med 1 536 miljoner kronor (2,1 procent). Det beror på en korrigerig av den statliga ålderspensionsavgiften med 1 755 miljoner kronor enligt tilläggsbudget 2 (prop. 2008:09:2). Antalet personer som erhöi sjuk- eller aktivitetsersättning i slutet av året minskade med drygt 20 000 personer (3,7 procent) i förhållande till 2007. Utfallet för anslaget 19:4 *Arbetskkadeersättningar* minskade med 488 miljoner kronor (8,4 procent). Utgifterna

på anslaget 19:6 *Försäkringskassan* blev 265 miljoner kronor (3,6 procent) högre än 2007.

6.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Ekonomisk äldrepolitik. Området innefattar garantipension till ålderspension, efterlevandepensioner till vuxna, bostadstillägg till pensionärer och äldreförsörjningsstöd.

Tabell 51 UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
20 Ekonomisk äldrepolitik	42 948		42 591	-357	43 738
Summa	42 948	0	42 591	-357	43 738

Utfallet uppgick till 42 591 miljoner kronor och blev därmed 357 miljoner kronor (0,8 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utgifterna på anslaget 20:1 *Garantipension till ålderspension* uppgick till 19 344 miljoner kronor, vilket är 265 miljoner kronor (1,4 procent) lägre än beräknat i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 20:2 *Efterlevandepensioner till vuxna* blev 15 697 miljoner kronor. Det är 41 miljoner kronor (0,3 procent) lägre än beräkningen i statsbudgeten. Utgifterna på anslaget 20:3 *Bostadstillägg till pensionärer* uppgick till 7 113 mnkr, vilket är 64 miljoner kronor (0,9 procent) lägre än anvisat i statsbudgeten.

Utfallet för utgiftsområdet blev 1 147 miljoner kronor (2,6 procent) lägre jämfört med 2007. De lägre utgifterna avser främst anslaget 20:1 *Garantipension till ålderspension*, vars utfall blev 1 027 miljoner kronor (5,0 procent) lägre än 2007. Det beror på att antalet personer med garantipension minskade och på att antalet personer med inkomstgrundad ålderspension ökade (se vidare avsnitt 6.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten). Utgifterna på anslaget 20:3 *Bostadstillägg till pensionärer* blev 150 miljoner kronor (2,1 procent) lägre än 2007.

6.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utgiftsområdet omfattar hela politikområdet Ekonomisk familjepolitik. Från och med 2008 ingår bostadsbidrag i utgiftsområdet. Tidigare ingick det i utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.

Tabell 52 UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
21 Ekonomisk familjepolitik	66 697		66 393	-304	64 945
Summa	66 697	0	66 393	-304	64 945

Utfallet uppgick till 66 393 miljoner kronor och var därmed 304 miljoner kronor (0,5 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Jämfört med 2007 ökade utgifterna för utgiftsområdet med 1 448 miljoner kronor (2,2 procent). Utgifterna på anslaget 21:1 *Allmänna barnbidrag* minskade med 127 miljoner kronor till 23 389 miljoner kronor. Utgifterna för anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* ökade med 1 550 miljoner kronor (5,6 procent) till 29 212 miljoner kronor, vilket bl.a. beror på ökat antal födda barn och ökat antal uttagna föräldrapenningdagar. Utgifterna på anslaget 21:8 *Bostadsbidrag* minskade med 154 miljoner kronor (4,6 procent) till 3 223 miljoner kronor vilket beror på ökade inkomster för bostadsbidragstagarna på grund av att arbetsmarknadsläget var mycket bra under de tre första kvartalen 2008.

6.13 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Arbetsmarknadspolitik, Integrationspolitik och Urban utvecklingspolitik. I Arbetsmarknadspolitik ingår främst bidrag till arbetslöshetsersättning och utgifter för arbetsmarknadspolitiska program. Vidare ingår bl.a. Europeiska socialfonden och bidrag till Samhall AB. I Integrationspolitik ingår under 2008 Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning och Handikappsombudsmannen. Dessutom ingår Kommunersättningar vid flyktingmottagande.

Tabell 53 UO 13 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
10 Integrationspolitik	5 945	-4	4 836	-1 109	4 171
11 Urban utvecklingspolitik	0		2	2	36
22 Arbetsmarknadspolitik	55 816		46 943	-8 873	53 826
Summa	61 761	-4	51 781	-9 980	58 033

Utfallet uppgick till 51 781 miljoner kronor och var därmed 9 980 miljoner kronor (16,2 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* blev 22 940 miljoner kronor, vilket är 6 546 miljoner kronor (22,2 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Minskningen förklaras främst av att färre personer än beräknat fick ersättning. Arbetslösheten minskade de tre första kvartalen. Därefter har det vänt och antalet arbetslösa ökar samtidigt som antalet varsel är mycket stort. I december 2008 var 309 000¹ personer i åldersgruppen 15-74 år arbetslösa vilket är 42 000 fler än 2007, vilket motsvarar 6,4 procent av arbetskraften jämfört med 5,6 procent 2007. Antalet sysselsatta i åldern 15-74 år ökade dock under året med 52 000 personer till totalt 4 593 000.

Utfallet för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* blev 3 307 miljoner kronor, vilket är 1 541 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 22:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* uppgick till 832 miljoner kronor, vilket är 320 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Under 2008 sattes 5 500 företag i konkurs, vilket är en ökning med 590 stycken eller 12 procent i jämförelse med 2007. Det innebär att företagskonkurserna ökade för första gången sedan 2004. Orsaken är framför allt den snabba konjunkturförsämringen i kombination med finanskrisen under hösten 2008. Konkursökningen ger dock högre utgifter först under 2009.

För anslaget 10:3 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* blev utfallet 4 651 miljoner kronor. Det är 1 092 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Under 2008 sökte 24 353 personer asyl i Sverige. Det är en minskning med 33 procent jämfört med 2007.

Utgifterna för utgiftsområdet 2008 blev 6 251 miljoner kronor (10,8 procent) lägre än 2007.

Utgifterna för anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskade med 7 502 miljoner kronor (24,6 procent). Utgifterna för anslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ökade med 1 461 miljoner kronor (11,7 procent). Till stor del beror denna ökning på att bidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare lämnats som bidrag under anslaget 2008. Tidigare redovisades detta på statsbudgetens inkomstsida. Krediteringen av skattekonto för skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare uppgick till 732 miljoner kronor 2007. Även utgifterna för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ökade med 406 miljoner kronor (14,0 procent).

¹ 1 Enligt den nya ILO-definitionen. ILO (international Labour Organization) är en internationell arbetsorganisation inom FN.

6.14 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Arbetslivspolitik och Jämställdhetspolitik. Inom utgiftsområdet verkar bl.a. Arbetsmiljöverket.

Tabell 54 UO 14 Arbetsliv

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
23 Arbetslivspolitik	803	-5	824	21	1 052
24 Jämställdhetspolitik	393		207	-186	48
Summa	1 196	-5	1 031	-165	1 101

Utfallet uppgick till 1 031 miljoner kronor och var därmed 165 miljoner kronor (13,8 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet på anslaget 24:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* blev 207 miljoner kronor, vilket är 186 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* blev 599 miljoner kronor, vilket är 6 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 23:6 *Avvecklingsmyndigheten för Arbetslivsinstitutet* blev 121 miljoner kronor, vilket är 13 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 70 miljoner kronor (6,3 procent) lägre än 2007.

6.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgiftsområdet omfattar delar av politikområdet Utbildningspolitik. Det innehåller utgifter för olika former av ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Förvaltningen av studiestöden sköts huvudsakligen av Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Tabell 55 UO 15 Studiestöd

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
25 Utbildningspolitik	20 297	29	19 110	-1 187	19 328
Summa	20 297	29	19 110	-1 187	19 328

Utfallet uppgick till 19 110 miljoner kronor och var därmed 1 187 miljoner kronor (6,7 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Skillnaden mellan utfall och anvisade medel i statsbudgeten hänför sig främst till anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* Utfallet för detta anslag blev 10 139 miljoner kronor, vilket är 1 085 miljoner kronor (6 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Den främsta orsaken är att antalet studerande med studiemedel blev lägre än beräknat i statsbudgeten. Utgifterna på anslaget 25:3 *Studiemedelsröntor m.m.* blev 4 855 miljoner kronor, 94 miljoner lägre än anvisat.

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 218 miljoner kronor (1 procent) lägre än 2007. Utgifterna på anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* minskade med 181 miljoner kronor.

6.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Utgiftsområdet omfattar stora delar av politikområdena Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Det avser förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola, vuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, högre utbildning och forskning samt myndigheter inom utbildnings- och forskningsområdet.

Tabell 56 UO 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
11 Urban utvecklingspolitik	0			0	0
25 Utbildningspolitik	41 965	8	40 141	-1 824	38 406
26 Forskningspolitik	4 409		4 383	-26	3 791
Summa	46 374	8	44 524	-1 850	42 198

Utfallet uppgick till 44 524 miljoner kronor och var därmed 1 850 miljoner kronor lägre (4 procent) än vad som anvisades i statsbudgeten. Politikområdet Utbildningspolitik svarar för drygt 90 procent av utgiftsområdets utgifter. Utfallet för detta politikområde blev 40 141 miljoner kronor, vilket är 1 824 miljoner kronor lägre än anvisade medel i statsbudgeten.

Den enskilt största skillnaden hänför sig till anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg*. Utfallet blev 474 miljoner kronor, vilket är 305 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. På anslaget 25:11 *Fortbildning av lärare* blev utfallet 458 miljoner kronor, vilket är 239 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten. Under 2008 har cirka 5 700 personer deltagit i lärarfortbildningssatsningen. Vid lanseringen av fortbildningssatsningen var prognosen för lärare i fortbildning 6000 för läsåret 2007/2008 och 6 900 personer lärare för 2008/2009.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 2 326 miljoner kronor högre än 2007. På anslaget 26:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* blev utfallet 3 576 miljoner kronor, vilket är 565 miljoner kronor högre jämfört med föregående år. Utgifterna på anslaget 25:11 *Fortbildning av lärare* ökade med 391 miljoner kronor jämfört med föregående år.

6.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Kulturpolitik, Mediepolitik, Ungdomspolitik och Folkrörelsepolitik samt delar av politikområdena Finansiella system och tillsyn, Forskningspolitik och Utbildningspolitik.

Tabell 57 UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
02 Finansiella system och tillsyn	44		38	-5	38
25 Utbildningspolitik	3 202		3 197	-5	3 170
26 Forskningspolitik	47		51	4	60
27 Mediepolitik	34		32	-1	33
28 Kulturpolitik	6 123	6	6 136	13	6 079
29 Ungdomspolitik	111		114	3	194
30 Folkrörelsepolitik	549		549	-1	519
Summa	10 110	6	10 117	7	10 091

Utfallet uppgick till 10 117 miljoner kronor och blev därmed 7 miljoner kronor (0,1 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 26 miljoner kronor (0,3 procent) högre än 2007. Utfallet för anslaget 28:10 *Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet* blev 82 miljoner kronor. Det är 187 miljoner kronor (69,6 procent) lägre än 2007. Under 2007 pågick en bred satsning på sysselsättningsåtgärder inom kultursektorn. Anslaget minskades med 200 miljoner kronor 2008, därmed kan projekt som redan påbörjats fullföljas. Utfallet för anslaget 28:26 *Kyrkoantikvarisk ersättning* blev 395 miljoner kronor, vilket är 90 miljoner kronor (29,5 procent) högre än 2007. Utfallet för anslaget 29:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* blev 85 miljoner kronor (48,3 procent) lägre än 2007. Under 2007 pågick en satsning på förebyggande och främjande verksamheter för ungdomar i riskmiljöer. Satsningen avslutades 2007 och anslaget minskades med 85 miljoner kronor 2008.

6.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

I utgiftsområdet ingår politikområdena Bostadspolitik och Konsumentpolitik.

Tabell 58 UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
31 Bostadspolitik	1 627		1 921	294	2 240
34 Miljöpolitik	0		-17	-17	0
40 Konsumentpolitik	182		171	-10	184
Summa	1 809	0	2 075	266	2 423

Utfallet uppgick till 2 075 miljoner kronor och var därmed 266 miljoner kronor (14,7 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet på äldreanslaget 31:11 *Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder* blev 377 miljoner kronor. Utgifterna för anslaget 31:9 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* uppgick till 0,5 miljoner kronor, vilket är 100 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Bidraget söks av kommuner och under 2008 var antalet ansökningar väldigt lågt. Utfallet för anslaget 31:2 *Räntebidrag m.m.* blev 819 miljoner kronor, vilket är 83 miljoner kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Det högre utfallet beror på ett för lågt antagande om ärenden för bidragsutbetalningar under 2008.

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 349 miljoner kronor (14,4 procent) lägre än 2007. Utfallet för anslaget 31:2 *Räntebidrag m.m.* blev 319 miljoner kronor (28,0 procent) lägre än 2007. I och med att förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention upphörde i slutet av 2006 har inga räntebidrag för nybyggnads- och ombyggnadsprojekt som påbörjades efter den 31 december 2006 beviljats. Sedan dess har en utfasning av räntebidragen påbörjats.

6.19 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Regional tillväxtpolitik. Det omfattar huvudsakligen medel för regionala tillväxtinsatser, främst central och regional projektverksamhet och olika former av regionala företagsstöd, samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Tabell 59 UO 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
33 Regional tillväxtpolitik	3 350	43	2 799	-552	2 879
Summa	3 350	43	2 799	-552	2 879

Utfallet uppgick till 2 799 miljoner kronor och var därmed 552 miljoner kronor (16 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013* uppgick till 187 miljoner kronor vilket är 763 miljoner kronor lägre än anvisat. Anledningen är beslutade projekt inte startat i den omfattning som förväntats. Utbetalningar till startade projekt kommer i stor utsträckning att ske under 2009. Under 2008 uppgick beslutade medel till projekt till 2 900 miljoner kronor. Totalt beslutade medel för programperioden uppgick till 3 051 miljoner kronor, vilket motsvarar 35 procent av programperiodens budget. Utfallet för anslaget 33:3 *Transportbidrag* uppgick till 594 miljoner kronor, vilket är 145 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Utbetalningarna av transportbidrag under 2008 avser till viss del 2007, eftersom utbetalningarna av transportbidrag stoppades under 2007. Anslaget tillfördes 50 miljoner kronor på tilläggsbudget för att möta det ökade behovet av utbetalningar. Vidare användes även stora delar av anslagsbehållningen för utbetalningar av bidrag avseende föregående år. Utfallet för anslaget 33:1 *Regionala tillväxtåtgärder* blev 1 470 miljoner kronor, vilket är 26 miljoner kronor lägre än anvisat.

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 80 miljoner kronor (2,8 procent) lägre än 2007. Utfallet för anslaget 33:5 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006* uppgick till 513 miljoner kronor, vilket är 510 miljoner kronor (50 procent) lägre än föregående år. I princip är samtliga beviljade stöd slutbetalda vid utgången av 2008. Utfallet för anslaget 33:3 *Transportbidrag* blev 280 miljoner kronor (89 procent) högre än 2007. Förklaringen redovisas ovan. Årsutfallet ökade med 187 miljoner kronor för anslaget 33:6 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013*. Orsaken är att anslaget inte hade något utfall under 2007 beroende på att inga projekt för programperioden ansökt om utbetalning.

6.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Miljöpolitik och del av politikområdet Forskningspolitik.

Tabell 60 UO 20 Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
26 Forskningspolitik	446		452	5	392
34 Miljöpolitik	4 275	239	4 215	-60	3 920
Summa	4 722	239	4 667	-55	4 312

Utfallet uppgick till 4 667 miljoner kronor och var därmed 55 miljoner kronor (1,2 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet för anslaget 34:11 *Miljöbilspremie* uppgick till 322 miljoner kronor, vilket är 222 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. På tilläggsbudget anvisades 240 miljoner kronor. Miljöbilspremie används för utbetalning av bidrag för

miljöbilar. Utgifterna på anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* blev 250 miljoner kronor, vilket är 205 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Det beror på förseningar i flera pågående projekt. Naturvårdsverket ställer också större krav på utredningar och huvudstudiens kvalitet än tidigare för att minska risken för att åtgärderna blir dyrare än väntat. I och med att Naturvårdsverket, i enlighet med nya betalningsrutiner, endast betalar ut åtgärdsmedel till innevarande år, samt första kvartalet därefter, utnyttjades inte alla tilldelade medel under 2008. I tilläggsbudget minskades anslaget med 50 miljoner kronor. Anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* ökades med 50 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 355 miljoner kronor (8,2 procent) högre än 2007. Utfallet för anslaget 34:11 *Miljöbilspremie* ökade med 281 miljoner kronor. Utfallet på anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskade med 254 miljoner kronor (50,4 procent) jämfört med föregående år. Det beror i huvudsak på förseningar av pågående projekt.

6.21 Utgiftsområde 21 Energi

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Energipolitik. I detta ingår de tre verksamhetsområdena Elmarknadspolitik, Övrig energimarknadspolitik och Politik för ett hålligt energisystem. Det är främst Statens energimyndighet och Affärsverket svenska kraftnät som har ansvaret för att genomföra åtgärderna inom energipolitiken.

Tabell 61 UO 21 Energi

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
35 Energipolitik	2 838		2 079	-759	2 172
Summa	2 838	0	2 079	-759	2 172

Utfallet uppgick till 2 079 miljoner kronor och var därmed 759 miljoner kronor (37 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utgifterna för anslaget 35:9 *Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler* blev 395 miljoner kronor, vilket är 305 miljoner kronor lägre än anvisat. Skillnaden mellan beviljade stöd och utbetalningar är relativt stor vilket förklaras av att de bidragsberättigade åtgärderna tar lång tid att genomföra. Vid utgången av 2008 var i princip alla medel beslutade och cirka 60 procent hade utbetalats. Det finns dock en osäkerhet ifall beviljade ärenden uppfyller kraven för stödet (framför allt tid för färdigställande). Ansökningstiden för bidragen har gått ut och åtgärderna ska vara genomförda. Utfallet för anslaget 35:10 *Stöd för konvertering från direktverkande elvärme* uppgick till 131 miljoner kronor vilket är 199 miljoner kronor lägre än anvisat. Även för detta anslag finns en, om än något kortare, förskjutning mellan beslut och utbetalning, speciellt för de större projekten. Stödet lämnas för åtgärder som slutförs

senast den 31 december 2010. Av totalt anvisade medel vid utgången av 2008 var knappt 80 procent beslutade, varav knappt hälften var utbetalda. Utfallet för anslaget 35:5 *Energiforskning* uppgick till 701 miljoner kronor, vilket är 173 miljoner kronor lägre än anvisat. Det förklaras främst av att tiden från beslut om stöd till dess att de åtgärderna slutförts och stöden utbetalats sträcker sig över flera år. Huvuddelen av återstående medel är uppbundna av beslut (80 procent), varav större delen utgör storskaliga projekt. I statsbudgeten anvisades 20 miljoner kronor på anslaget 35:6 *Statlig prisgaranti elcertifikat*. Under 2008 skedde inga utbetalningar, vilket beror på att inga garantibelopp behövde betalas ut till producenter som ett skydd mot alltför låga certifikatpriser.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 93 miljoner kronor (4,3 procent) lägre än 2007. Utfallet för anslaget 35:9 *Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler* blev 167 miljoner kronor (30 procent) lägre.

6.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Transportpolitik och politikområdet IT, elektronisk kommunikation och post.

Tabell 62 UO 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
36 Transportpolitik	35 208	25 376	61 027	25 819	43 569
37 IT, elektronisk kommunikation och post	552	-25	456	-96	721
Summa	35 760	25 351	61 484	25 723	44 290

Utfallet uppgick till 61 484 miljoner kronor och var därmed 25 723 miljoner kronor (71,9 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten. På tilläggsbudget anvisades 25 351 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* uppgick till 30 049 miljoner kronor och blev därmed 12 349 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 36:4 Banverket: *Banhållning och sektorsutgifter* uppgick till 27 139 miljoner kronor, vilket är 13 469 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. Orsaken till det högre utfallet för dessa anslag var att de ökades med 12 097 miljoner kronor respektive 13 357 miljoner kronor på tilläggsbudget för amortering av infrastrukturlån. Amorteringarna avser tidigare lånefinansierade investeringar. Då amorteringarna är inomstatliga transaktioner påverkas inte lånebehovet. Däremot påverkas utgifterna under utgiftstaket av amorteringarna. Behovet av anslagsmedel för räntor och återbetalning av lån kommer till följd av amorteringarna att bli cirka 2 000 miljoner kronor lägre per år 2009-2011. Efter årets amorteringar är Vägverkets kvarstående skuld till Riksgäldskontoret 2 895 miljoner kronor. Motsvarande för Banverket är 900 miljoner kronor.

Utfallet inom politikområdet IT, elektronisk kommunikation och post blev 456 miljoner kronor, vilket är 96 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Utgifterna under anslaget 37:3 *Ersättning till Posten AB (publ) för grundläggande kassaservice m.m.* blev 111 miljoner kronor, vilket är 169 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Utgiftsminskningen beror på nedläggningen av Svensk Kassaservice.

Jämfört med 2007 ökade utgifterna inom utgiftsområdet med 17 194 miljoner kronor (38,8 procent). Den största ökningen avser anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsutgifter* vars utfall ökade med 11 120 miljoner kronor (69,4 procent). Utgifterna på anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ökade med 6 197 miljoner kronor (26,0 procent). De stora utgiftsökningarna beror främst på den ovannämnda amorteringen av infrastrukturlån.

6.23 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Livsmedelspolitik, Landsbygdspolitik, Skogspolitik, Djurpolitik samt delar av Utbildningspolitik, Forskningspolitik och Samepolitik.

Tabell 63 UO 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
25 Utbildningspolitik	1 437	-10	1 425	-12	1 391
26 Forskningspolitik	324		324	1	284
41 Skogspolitik	716	5	951	235	727
42 Djurpolitik	439	62	574	135	611
43 Livsmedelspolitik	8 930	73	8 627	-303	8 576
44 Landsbygdspolitik	5 540	-13	4 553	-988	3 831
45 Samepolitik	47	10	55	8	58
Summa	17 432	127	16 508	-924	15 478

Utfallet uppgick till 16 508 miljoner kronor och var därmed 924 miljoner kronor (5,3 procent) lägre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Utfallet inom politikområdet Landsbygdspolitik blev 988 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Inom politikområdet finns anslagen 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* vars utfall blev 2 553 miljoner kronor respektive 1 969 miljoner kronor. Det är 465 miljoner kronor respektive 522 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Anslagen används för åtgärder inom ramen för landsbygdsprogrammet 2007–2013 och avvikelserna beror på att fleråriga projekt inom nya landsbygdsprogrammet kom igång senare än beräknat, vilket medförde att utbetalningar förskjutits till 2009 och senare.

Utgifterna under anslaget 43:3 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* blev 537 miljoner kronor, vilket är 471 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten. Främsta orsaken är att priserna på världsmarknaden är fortsatt höga och därmed minskade behovet av intervention (stödköp) och exportbidrag samt övriga interventionsåtgärder.

I statsbudgeten anvisades 124 miljoner kronor på anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar*. På tilläggsbudget anvisades ytterligare 62 miljoner kronor. Regeringen medgav att anslagsposten 1 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar får överskridas med högst 79 miljoner kronor för kostnader som uppkommer i anslutning till utbrott av blåtunga och salmonella (regeringsbeslut 2008-12-18). Av det medgivna överskridandet utnyttjades 51 miljoner kronor och hela anslagskrediten på 12 miljoner kronor.

I statsbudgeten anvisades 6 875 miljoner kronor på anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* Regeringen medgav att anslagsposten 4 EG-medfinansierade djursjukdomsprogram får överskridas med högst 18 miljoner kronor för kostnader som uppkommer i anslutning till utbrott av blåtunga (regeringsbeslut 2008-10-09). Av det medgivna överskridandet utnyttjades 13 miljoner kronor.

För anslagsposten 2 Ersättning för renar som skadats eller dödats av varg, björn, järv, lo eller örn under anslaget 42:5 *Ersättningar för viltskador m.m.* medgav regeringen ett överskridande på 7 miljoner kronor som utnyttjades helt (regeringsbeslut 2008-12-18).

Jämfört med 2007 ökade utgifterna inom utgiftsområdet med 1 030 miljoner kronor (6,7 procent) och avser främst anslagen för jordbruksutveckling. Utfallen på anslagen 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ökade med totalt 737 miljoner kronor jämfört med 2007. En bidragande orsak är att utbetalningar i det nya landsbygdsprogrammet var relativt låga 2007.

Utfallet för anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* ökade med 236 miljoner kronor på grund av att Skogsstyrelsen under 2008 slutreglerade utbetalningar för stormstöd. Vidare ökade utfallet på anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* med 189 miljoner kronor. Det beror på att Jordbruksverket fick ökade kostnader för utveckling av en geografisk databas över Sveriges jordbruksmark (blockdatabasen).

Utfallet för anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* minskade med 207 miljoner kronor (2,9 procent). Anledningen till detta är att det under första halvåret 2007 gjordes utbetalningar från EU:s solidaritetsfond för stormen Gudrun.

6.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Näringspolitik, Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande samt del av politikområdet Forskningspolitik.

Tabell 64 UO 24 Näringsliv

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
26 Forskningspolitik	1 945		1 923	-22	1 557
38 Näringspolitik	2 465	8 014	10 413	7 948	2 280
39 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	438	4	425	-13	416
Summa	4 849	8 018	12 761	7 913	4 252

Utfallet uppgick till 12 761 miljoner kronor och var därmed 7 913 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Den stora avvikelser mot anvisade medel har två orsaker. Den första är att kapitaltillskott utbetalats dels till Almi Företagspartner AB om 2 000 miljoner kronor för att möjliggöra en förstärkt utlåning till nya, små och medelstora företag och dels till AB Svensk Exportkredit om 3 000 miljoner kronor. Svensk Exportkredit var en av få finansiella aktörer som i samband med den globala finanskrisen kunde låna utländsk valuta på internationella marknader. Därför vände sig svenska exportörer dit för långfristig finansiering i utländsk valuta. Efterfrågan på bolagets tjänster ökade men kapaciteten begränsades av bolagets kapitalbas i kombination med gällande kapitaltäckningskrav. Med anledning av detta ökades anslaget 38:18 *Kapitalinsatser i statliga bolag* med 5 000 miljoner kronor (prop.2008/09:73, 2008/09:FiU17). Den andra orsaken till att utfallet är högre än anvisat på statsbudgeten är att ett kapitaltillskott om 3 000 miljoner kronor utbetalats till ett statligt bolag (Fouriertransform AB). Dess ändamål är att bedriva långsiktiga satsningar på forsknings- och utvecklingsverksamhet samt omställning till grön teknik med kortsiktiga, snabbverkande insatser för att hjälpa de svenska fordonsklustret att överleva under den tid som kan behövas för omstrukturering av verksamheten. Med anledning av detta ökades anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* med motsvarande belopp (prop. 2008/09:95, 2008/09:FiU19).

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 8 509 miljoner kronor högre än 2007. Förutom ovan nämnda kapitaltillskott till statliga bolag ökade utgifterna på anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* med 133 miljoner kronor mellan åren. Det beror på satsningar som aviserats i 2007 års ekonomiska vårproposition och avser främst främjande av tillväxt och utveckling inom miljöteknikområdet med 150 miljoner kronor och främjande av företagande bland personer med utländsk bakgrund med 20 miljoner kronor. Utfallet för anslaget 26:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* uppgick till 1 783 miljoner kronor, vilket är en ökning med 360 miljoner kronor (25 procent). Anslaget höjdes 2008 med cirka 300 miljoner kronor i enlighet med förslagen i proposition Forskning för ett bättre liv (prop.2004/05:80). Vidare tillfördes anslaget 100 miljoner kronor fr.o.m. 2008 för en förlängd satsning på forskning och utveckling i små och medelstora företag inom programmet Forska & Väx.

6.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner omfattar politikområdet Allmänna bidrag till kommuner. I detta ingår merparten av statens bidrag till kommuner och landsting.

Tabell 65 UO 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

Politikområde	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
48 Allmänna bidrag till kommuner	64 520	246	64 770	250	72 975
Summa	64 520	246	64 770	250	72 975

Utfallet uppgick till 64 770 miljoner kronor och var därmed 250 miljoner kronor (0,4 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten. Utfallet för anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* blev 62 498 miljoner kronor, vilket överensstämmer med beräkningen i statsbudgeten. Skillnaden mot anvisat i statsbudgeten hänför sig främst till anslaget 48:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*. Utfallet för anslaget blev 2 259 miljoner kronor, vilket är 246 miljoner kronor högre än anvisat. Anslaget ökades på tilläggsbudget med 246 miljoner kronor efter slutlig beräkning av utjämningsbidraget. Det statliga utjämningsbidraget för LSS-kostnader finansieras med en utjämningsavgift för kommuner, som redovisas på statsbudgetens inkomstsida (inkomsttitel 7121).

Under 2008 blev utgifterna för utgiftsområdet 8 205 miljoner kronor (11 procent) lägre än 2007. Utfallet för anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* minskade med 8 315 miljoner kronor (12 procent). Minskningen mellan åren beror främst på att anslagsnivån 2008 sänktes med 12 060 miljoner kronor för att neutralisera effekterna av införandet av den kommunala fastighetsavgiften. Vidare tillfördes anslaget 5 000 miljoner kronor för att upprätthålla servicenivån och kvaliteten i kommunsektorn utan att det ekonomiska resultatet försämras, vilket aviserades redan i budgetpropositionen för 2006. Dessutom minskar anslaget med 900 miljoner kronor till följd av att avdragsrätten för pensionssparande sänkts, samt med 506 miljoner kronor för att kompensera för den engångsvisa höjningen 2007 med anledning av det förhöjda regionala grundavdraget under 2006.

6.26 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Utgiftsområdet omfattar räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter, Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning samt de för 2008 nya anslagen 92:4 *Garantier för vissa utländska instituts insättningar m.m.* och 92:5 *Tillskott till stabilitetsfonden*. Utgiftsområdet Statsskuldräntor m.m. tillhör inte något politikområde och ingår inte i utgifterna under utgiftstaket för staten.

Tabell 66 UO 26 Statsskuldräntor m.m

Miljoner kronor

	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
92 Statsskuldräntor m.m.	40 757	21 413	48 206	7 449	47 255
Summa	40 757	21 413	48 206	7 449	47 255

Utfallet uppgick till 48 206 miljoner kronor och var därmed 7 449 miljoner kronor (18,3 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

Orsaken till det högre utfallet är det nya anslaget 92:5 *Tillskott till stabilitetsfonden* som uppfördes och anvisades 15 000 miljoner kronor på tilläggsbudget för 2008 (2008/09:FiU16). Beloppet tillfördes som en grundplåt till den under Riksgäldskontoret nyinrättade stabilitetsfonden för finansiering av stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut. Inrättandet av denna fond var en av regeringens stabilitetsfrämjande åtgärder för det svenska finansiella systemet. Eftersom medlen placerades på konto i Riksgäldskontoret påverkade detta inte budgetsaldot.

Utgifterna för statsskuldräntor påverkas främst av statsskuldens storlek, räntenivåer och växelkurser. Tekniska faktorer till följd av Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik påverkar också ränteutgifterna. Anslagsavräkningen görs enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Riksgäldskontoret har rätt att vid behov överskrida anslaget för räntor på statsskulden.

Tabell 67 Räntor på statsskulden 2004–2008

Miljarder kronor

	Utfall 2004	Utfall 2005	Utfall 2006	Utfall 2007	SB 2008	Utfall 2008
Räntor på lån i svenska kronor	40,7	39,5	37,9	38,6	37,6	39,1
Räntor på lån i utländsk valuta	11,5	11,3	10,5	10,9	10,8	9,6
Över- (-)/underkurser (+) vid emission	-10,1	-9,0	-4,0	-3,5	-1,5	-8,0
Summa räntor	42,1	41,8	44,4	46,0	46,9	40,7
Räntor på in- och utlåning	-7,0	-6,9	-6,1	-5,4	-5,8	-4,8
Valutakursförluster (+)/vinster (-)	5,1	-10,2	6,3	2,5	-2,5	-6,5
Kursförluster (+)/vinster (-)	13,5	7,6	5,9	4,2	2,0	3,9
Övrigt	-1,1	0,3	-1,2	-0,1	0,0	-0,2
Summa ränteutgifter	52,6	32,6	49,4	47,2	40,6	33,1

Utfallet på anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* blev 33 126 miljoner kronor, vilket är 7 461 miljoner kronor lägre än anvisat i statsbudgeten.

Det är ett antal faktorer som bidragit till det lägre utfallet. Främst beror det på högre överkurser vid emission än beräknat, vilket i sin tur förklaras av lägre marknadsräntor än de som låg till grund för beräkningarna i statsbudgeten. Inkomsterna av överkurser blev 6 500 miljoner kronor högre än beräknat. De högre

överkurserna motverkades något av att kursförlusterna vid återköp blev 1 900 miljoner kronor högre än beräknat. De realiserade valutakursvinsterna blev 4 000 miljoner kronor högre än beräknat. Hur stora valutaförluster respektive vinster det blir beror på när lån i utländsk valuta förfaller och hur valutakurserna rör sig jämfört med när lånen togs upp. En speciell omständighet som 2008 medförde högre valutavinster var att Riksgäldskontoret under hösten hade placeringar i utländsk valuta eftersom försäljningslikviden för Vin & Sprit AB var i dollar och euro. Placeringarna genererade valutavinster vid förfall eftersom kronan försvagats.

I statsbudgeten för 2008 beräknades statsbudgetens saldo bli ett överskott, motsvarande ett lånebehov på -90 503 miljoner kronor. Utfallet blev ett överskott på 135 199 miljoner kronor. Lånebehovet blev således 44 696 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten, vilket bidrog till lägre ränteutgifter. Trots det blev räntor på lån i kronor högre än beräknat i statsbudgeten. Vidare blev inkomsträntorna på myndigheters in- och utlåning i Riksgäldskontoret 1 000 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten, vilket ledde till högre anslagsutfall. Utgifterna för räntor på lån i utländsk valuta blev däremot 1 200 miljoner kronor lägre än beräknat i statsbudgeten.

Anslaget har anvisats ytterligare 6 413 miljoner kronor på tilläggsbudget. Bakgrunden till detta var dels att den anslagskredit som utnyttjats 2007 (4 300 miljoner kronor) skulle regleras, dels att man vid tidpunkten för beslutet räknade med minskade valutavinster till följd av en svag dollar. Under hösten stärktes dock dollarn kraftigt.

Tabell 68 Räntor och valutakurser 2004–2008 årsgenomsnitt

	Utfall 2004	Utfall 2005	Utfall 2006	Utfall 2007	SB 2008	Utfall 2008
Ränta 5 år %	3,8	2,8	3,5	4,2	4,9	3,8
Ränta 6 mån %	2,2	1,8	2,4	3,6	4,4	3,9
TCW-index ¹	126,0	128,3	127,3	125,2	122,0	127,1
SEK/EUR	9,13	9,28	9,25	9,25	8,99	9,61
SEK/USD	7,35	7,47	7,38	6,76	6,52	6,59

¹ Total Competitiveness Weights, ett mått på kronans värde mot en korg av andra valutor.

Utgifterna för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. blev 951 miljoner kronor (2,0 procent) högre än 2007. Det nya anslaget 92:5 *Tillskott till stabilitetsfonden* medförde 15 000 miljoner kronor högre utgifter än 2007. Utgifterna för anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* blev 14 034 miljoner kronor (29,8 procent) lägre än 2007. Det lägre utfallet förklaras framför allt av valutakursdifferenser. Valutakursvinsterna uppgick till 6 497 miljoner kronor 2008 jämfört med valutakursförluster på 2 454 miljoner kronor 2007. Över-/underkurser vid emission bidrog också till det lägre utfallet då inkomsterna av överkurser blev 4 453 miljoner kronor högre än 2007.

6.27 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Tabell 69 UO 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Miljoner kronor

	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
93 Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 122		31 526	1 404	26 635
Summa	30 122	0	31 526	1 404	26 635

Utfallet uppgick till 31 526 miljoner kronor och var därmed 1 404 miljoner kronor (4,7 procent) högre än vad som anvisades i statsbudgeten.

EU-budgeten beslutas årligen inom ramen för ett fastställt flerårigt budgettak (det s.k. finansiella perspektivet). Avgiften kan förändras under året och avvika från beräkningen i statsbudgeten beroende på ett flertal faktorer såsom faktisk uppbörd av tullar och importavgifter, revideringar av medlemsstaternas bruttonationalinkomst (BNI), baser för mervärdesskatt, valutakurser, utfallet av EU-budgeten för tidigare år och ändringsbudgetar på gemenskapsnivå.

Det högre utfallet för avgiften till EU för 2008 beror främst på en justering av moms- och BNI-avgiften för 1995-2007 där betalning skedde i december 2008. BNI-avgiften blev 1 175 miljoner kronor högre än anvisat i statsbudgeten. En ytterligare orsak till det högre utfallet är att den fastställda växelkursen för avgiften blev högre än beräknat i statsbudgeten.

Jämfört med 2007 ökade utfallet för avgiften till Europeiska gemenskapen med 4 891 miljoner kronor (18,4 procent). BNI-avgiften ökade med 4 448 miljoner kronor och avgiften till den tillfälliga fonden för omstrukturering av EU:s sockersektor ökade med 267 miljoner kronor. Ökningen av BNI-avgiften kan förklaras dels av justeringen av BNI-avgiften för 2008 och dels av att avgiften reducerades 2007 till följd av överskott i EU:s budget 2006.

6.28 Förändring av anslagsbehållningar

Budgeteringen av förbrukningen av anslagsbehållningar är i statsbudgeten inte fördelad per anslag utan tas upp under posten Minskning av anslagsbehållningar. Posten Minskning av anslagsbehållningar var 1 326 miljoner kronor i statsbudgeten för 2008. Posten utgör ett netto mellan förbrukning av kvarstående medel från föregående budgetår och sparade medel från innevarande budgetår samt utnyttjande av anslagskredit. I redovisningen av det slutliga utfallet ingår förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit i utgifterna för respektive anslag och utgiftsområde. Nettosumman av förändringar av anslagsbehållningar 2008 avseende ramanslag exklusive Statsskuldräntor m.m. framgår av tabell 70.

Anslagsbehållningarna uppgick vid utgången av 2008 till 37 003 miljoner kronor. De minskade således med 3 716 miljoner kronor jämfört med 2007. För 2006 ökade

anslagsbehållningarna med 9 189 miljoner kronor och för 2007 ökade de med 6 126 miljoner kronor.

I tabell 71 redovisas de anslag som uppvisade utgående anslagsbehållningar överstigande 1 000 miljoner kronor under något av åren 2004–2008. Den största anslagsbehållningen (8 176 miljoner kronor) hade anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* i slutet av 2007. Ökningen mellan 2006 och 2007 var 7 588 miljoner kronor. Därefter minskade den till 6 546 miljoner kronor för 2008. Anslagsbehållningen för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* blev 1 951 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1 447 miljoner kronor.

Anslagsbehållningen för anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökade från -963 miljoner kronor till 3 121 miljoner kronor mellan 2004 och 2008. För anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättning m.m.* ökade anslagsbehållningen till 1 404 miljoner kronor för 2008 och för anslaget 13:1 *Tandvårdsförmåner m.m.* ökade anslagsbehållningen till 1 364 miljoner kronor. För anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* blev anslagsbehållningen något under 1 000 miljoner kronor för 2008.

Den största minskningen av anslagsbehållningarna mellan 2007 och 2008 har anslaget 93:1 *Avgiften till Europeiska gemenskapen*. Behållningen blev -1 404 miljoner kronor 2008, vilket bl.a. beror på att den ingående behållningen (2 020 miljoner kronor) drogs in. Anslagsbehållningen för äldreanslaget 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet* från 2003 minskade från 1 330 miljoner kronor till 117 miljoner kronor i slutet av 2008.

Tabell 70 Förändring av anslagsbehållningar exkl. statsskuldräntor 2004-2008

Miljoner kronor

	2004	2005	2006	2007	2008
Ingående ramöverföringsbelopp 2008-01-01	23 213	25 576	25 404	34 593	40 731
Anvisat i statsbudgeten	656 570	691 813	725 209	733 129	725 519
Tilläggsbudget	10 912	1 818	11 072	12 961	38 174
Utnyttjade medgivna överskridanden	233	1	0	65	73
Indragningar	-9 903	-9 070	-11 027	-18 112	-25 435
Utfall	655 450	684 734	716 066	721 917	742 057
Utgående ramöverföringsbelopp 2008-12-31	25 576	25 404	34 593	40 719	37 003
Förändring av anslagsbehållningar	2 363	-172	9 189	6 126	-3 716

Tabell 71 Specifikation av anslagsbehållningar över 1 000 miljoner kronor under något av åren 2004-2008

Miljoner kronor

Anslag	2004	2005	2006	2007	2008
06 06 01 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.	451	1 277	905	320	697
06 06 02 Materiel , anläggningar samt forskning och teknikutveckling	2 700	1 749	1 557	-75	334
07 08 01 Biståndsverksamhet	2 360	2 349	2 498	1 268	934
09 13 01 Tandvårdsförmåner m.m.	1 555	1 080	15	-38	1 364
10 19 01 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	-963	1 317	1 233	2 611	3 121
10 19 02 Aktivitets- och sjukersättning m.m.	353	43	1 748	-136	1 404
12 21 02 Föräldraförsäkring	-266	945	1 076	737	70
13 10 03 Kommunersättningar vid flyktmottagande	32	107	81	130	1 061
13 22 02 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	441	-1 459	588	8 176	6 546
13 22 03 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	299	174	591	504	1 951
13 22 06 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006	1 042	1 051	953	635	357
13 22 07 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013				290	1 182
15 25 02 Studiemedel m.m.	863	1 064	1 848	1 358	1 112
18 31 11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder	755	976	1 228	821	444
18 34 01 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	1 347	1 284	1 331	1 330	117
19 33 06 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013				300	1 063
23 44 01 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 538	643	713	1 491	1 634
23 44 02 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur				990	1 512
27 93 01 Avgiften till Europeiska gemenskapen	2 138	1 237	2 654	2 020	-1 404

6.29 Riksgäldskontorets nettoutlåning

För att statsbudgetens saldo ska överensstämma med statens lånebehov (med omvänt tecken) redovisas Riksgäldskontorets nettoutlåning samt en kassamässig korrigeringspost på statsbudgetens utgiftssida.

För 2008 blev utfallet för Riksgäldskontorets nettoutlåning -27 901 miljoner kronor. Beräkningen i statsbudgeten uppgick till 12 653 miljoner kronor. Skillnaden mellan utfall och statsbudget blev således -40 554 miljoner kronor. I tabell 72 specificeras de största posterna. Alla poster är dock inte specificerade i statsbudgeten.

Tabell 72 Riksgäldskontorets nettoutlåning

Miljoner kronor

	Utfall 2008	SB 2008 ¹	Utfall- SB 2008	Utfall 2007
Premiepensionsmedel, inbetalning	-29 239	-28 900	-339	-27 193
Premiepensionsmedel, utbetalning	28 606	28 400	206	27 220
Myndigheters räntekonton				
Jordbruksverkets EU-konton	-5 012			-1 041
Försvarets materielverk	-4 172			-1 125
Försvarmakten	1 025			761
Bidrag till Vägverket för Norra Länken, Sthlm	603			727
Garantireserver	-218			225
Övriga myndigheters räntekonton	1 966			-2 643
Centrala studiestödsnämnden, studielån	5 136	5 500	-364	5 534
Investeringslån myndigheter	2 245			983
Insättningsgarantifonden	39			888
Kärnavfallsfonden	-42			16
Stabilitetsfonden	-12 745			
Banverkets infrastrukturlån	-11 400			-1 900
Vägverkets infrastrukturlån	-10 135			-6 612
Omfinansiering av infrastrukturlån Sthlm/Gbg	3 595	1 300	2 295	1 300
Omstrukturering av statliga bolag inkl. ränta	0			29
Exportkreditnämnden	-3 219			-1 498
Statliga bolag				
Lån till Botniabanan	2 303			2 205
Vinstmedel Svenska Spel AB	200			-400
Lån till Svensk-Danska Broförbindelsen AB	675			130
Övriga statliga bolag	-492			-196
Affärsverk				
Affärsverket Statens Järnvägar	3 082			1 241
Övriga affärsverk	-708			-351
Övrigt, netto	7			-2 640
Summa	-27 901	12 653	-40 554	-4 340

¹ Endast vissa delposter är specificerade.

Premiepensionsmyndighetens (PPM:s) inbetalningar av premiepensionsmedel beräknades i statsbudgeten uppgå till 28 900 miljoner kronor. Utfallet för inbetalningarna blev 29 239 miljoner kronor, dvs. 339 miljoner kronor lägre än i statsbudgeten. Utbetalningarna av premiepensionsmedel inklusive ränta blev 28 606 miljoner kronor, vilket var 206 miljoner kronor högre än beräknat.

Kreditutnyttjandet på Jordbruksverkets EU-konton minskade under 2008 med 5 012 miljoner kronor. Huvudorsaken till det stora negativa utfallet är att

Jordbruksverkets EU-konto upphörde den 1 juli 2008. Beloppet utgörs främst av inbetalningen av bidrag från EG:s jordbruksfond avseende gårdsstöd, vilken gjordes i februari. Den motsvarande utbetalningen till jordbrukarna skedde i december året innan. Förvarets materielverks förändrade ut- och inlåning på räntekonto påverkade nettoutlåningen med -4 127 miljoner kronor under 2008, medan Försvarmakten har minskat sin inlåning med 1 025 miljoner kronor.

Stockholms stad inbetalade sin andel av finansieringen av Norra länken i Stockholm som förskott. Inbetalningen gjordes i maj 2005 med 1 775 miljoner kronor till ett räntebelagt konto avseende Vägverket och medlen har använts under några år fr.o.m. 2005. Under 2008 utnyttjades 603 miljoner kronor av dessa medel.

Totalt ökade behållningarna på myndigheternas räntekonton och vissa särskilda räntebelagda konton under 2008 med 5 808 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen.

Centrala studiestödsnämndens lån i Riksgäldskontoret för studielån och lån till hemutrustning beräknades i statsbudgeten öka med 5 500 miljoner kronor. Utfallet blev 5 136 miljoner kronor, dvs. 364 miljoner kronor lägre än beräknat. Det beror främst på att färre än beräknat har tagit studiemedel.

Riksgäldskontoret lånar ut medel till myndigheter för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet. Sådana investeringslån till myndigheter ökade med 2 245 miljoner kronor. De största ökningarna stod Försvarmakten (622 miljoner kronor) och Kustbevakningen (548 miljoner kronor) för.

En av regeringens stabilitetsfrämjande åtgärder för det svenska finansiella systemet var att under 2008 inrätta en stabilitetsfond för finansiering av stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut. Som en grundplåt tillförde staten 15 000 miljoner kronor från anslaget 92:5 *Tillskott till stabilitetsfonden* inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. (2008/09:FiU16). Fondens medel placerades på konto i Riksgäldskontoret. Detta var således en inomstatlig transaktion som inte påverkade budgetsaldot. I samband med att Riksgäldskontoret övertog Riksbankens lån till Carnegie ökade nettoutlåningen med en summa motsvarande lånebeloppet på 2 406 miljoner kronor. Carnegie har emellertid därefter gjort en amortering på lånet motsvarande 123 miljoner kronor, vilket minskar nettoutlåningen. Det är i huvudsak dessa transaktioner som innebär att stabilitetsfondens påverkan på nettoutlåningen för 2008 blev en minskning med 12 745 miljoner kronor.

Banverket minskade under 2008 sina infrastrukturlån i Riksgäldskontoret med 11 400 miljoner kronor och Vägverket minskade sina med 10 135 miljoner kronor. Banverket och Vägverket anvisades 13 390 miljoner kronor respektive 11 909 miljoner kronor på tilläggsbudget för att finansiera extra amorteringar av sina lån hos Riksgäldskontoret. Huvuddelen av dessa myndigheters infrastrukturlån är därmed amorterade.

Riksgäldskontoret tog 2005 över finansieringen av Vägverkets lån för de s.k. storstadspaketet i Stockholm och Göteborg, varav de största projekten är Södra Länken i Stockholm och Götaleden i Göteborg. Lånen uppgick totalt till cirka 12 000 miljoner kronor och har avvecklats i den takt de förfallit. I stället har Vägverket lånat i Riksgäldskontoret. Under 2005 uppgick låneförfallen totalt till 6 838 miljoner kronor, under 2006 förföll inga lån och under 2007 uppgick låneförfallen till 1 300 miljoner kronor. Resterande 3 595 miljoner kronor har belastat nettoutlåningen 2008 i samband med Vägverkets extra amorteringar av infrastrukturlån som inkluderade återstående storstadslån. Det betyder att alla lån för storstadspaketet nu har amorterats. Projektet Botniabanan finansieras också med lån i Riksgäldskontoret. Botniabanan AB lånade 2 303 miljoner kronor under 2008.

Totalt minskade nettoutlåningen för infrastrukturinvesteringar med 15 637 miljoner kronor. I statsbudgeten räknade man med en ökning på 7 300 miljoner kronor. Den stora skillnaden förklaras av de extra amorteringar som Banverket och Vägverket gjort på sina lån hos Riksgäldskontoret.

Riksdagen beslutade 2003 om en ny modell för omstrukturering av statliga bolag. Ett konto inrättades hos Riksgäldskontoret dit extra utdelningar från statliga bolag förs. Från kontot utbetalas kapitaltillskott till statliga bolag. Vid ingången av 2008 fanns 3 miljoner kronor på kontot. Under 2008 har inga utbetalningar skett. Därmed är ställningen vid årets slut fortfarande 3 miljoner kronor och påverkar inte nettoutlåningen 2008.

Exportkreditnämndens likvida tillgångar i Riksgäldskontoret ökade under året med 3 219 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen.

Affärsverket Statens Järnvägar påverkade nettoutlåningen med 3 082 miljoner kronor, dels genom ökade lån, dels genom minskad inlåning.

I posten Övrigt, netto ingår bland annat minskad inlåning från Försvarets materielverk med 698 miljoner kronor.

Under 2008 blev utfallet för Riksgäldskontorets nettoutlåning sammantaget 23 561 miljoner kronor lägre än 2007, vilket främst beror på inrättandet av stabilitetsfonden samt Ban- och Vägverkets extra amorteringar under 2008.

6.30 Kassamässig korrigerig

Posten Kassamässig korrigerig och posten Riksgäldskontorets nettoutlåning ingår i statsbudgeten för att statsbudgetens saldo ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Posten Kassamässig korrigerig utgör skillnaden mellan å ena sidan saldot mellan statsbudgetens anslag och inkomstitlar och å andra sidan nettot av in- och utbetalningar över statens centralkonto i Riksbanken (SCR), tidigare statsverkets checkräkning.

Kassamässiga korrigeringar uppstår dels till följd av periodiseringskillnader, dels till följd av att det förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och vice versa. Utfallet för den

kassamässiga korrigeringen är en restpost, men vissa delposter är möjliga att specificera.

Betalningar till och från EU-kommissionen medför kassamässiga korrigeringar. Utbetalning av EU-finansierade stöd till svenska jordbrukare redovisas på anslag på statsbudgetens utgiftssida och t.o.m. den 30 juni 2008 även på Jordbruksverkets EU-konto under Riksgäldskontorets nettoutlåning. Detta har medfört en kassamässig korrigering. Betalningar från EU-kommissionen redovisas på statsbudgetens inkomstsida och t.o.m. den 30 juni 2008 på Jordbruksverkets EU-konto under nettoutlåningen. Då har en kassamässig korrigering åt motsatt håll uppstått. Jordbruksverkets EU-konto har emellertid upphört från och med den 1 juli 2008. Det innebär att det därefter inte längre uppstår några kassamässiga korrigeringar som följd av Jordbruksverkets betalningar.

Betalning av Sveriges avgift till EU medför alltid en viss kassamässig korrigering. Sverige betalar inte avgiften direkt till EU. Avgiften överförs till ett räntefritt konto hos Riksgäldskontoret inom statens centralkonto. Samtidigt sker avräkning mot anslaget för EU-avgiften. EU rekviderar sedan via Riksbanken medel från kontot hos Riksgäldskontoret. Eftersom tidpunkten för anslagsbelastning och rekvisition från EU skiljer sig åt uppstår kassamässiga korrigeringar vid såväl anslagsbelastningen som vid rekvisitionen. Anslagsbelastning och rekvisition kan ske under olika budgetår.

För 2008 blev utfallet för Kassamässig korrigering 3 713 miljoner kronor. Beräkningen i statsbudgeten var 824 miljoner kronor. Skillnaden mellan utfall och statsbudget blev således 2 889 miljoner kronor. I tabell 73 framgår de delposter som är möjliga att specificera.

Tabell 73 Kassamässig korrigering

Miljoner kronor

	Utfall 2008	SB 2008	Utfall- SB 2008	Utfall 2007
Ränteperiodisering	48			-77
Venantius-lån	824	824	0	15
Förskjutningar av EU-stöd inom jordbruksområdet	5 012			1 041
EU-betalningar avgift	-1 150			-890
Övrigt	-1 021			-4 414
Summa	3 713	824	2 889	-4 325

Den kassamässiga korrigeringen för förskjutningar av EU-stöd inom jordbruksområdet uppgick 2008 till 5 012 miljoner kronor. Huvudorsaken till det stora positiva utfallet är att Jordbruksverkets EU-konto upphörde den 1 juli 2008. Beloppet utgörs främst av inbetalningen av bidrag från EU-kommissionen avseende gårdsstöd, vilken gjordes i februari. Den motsvarande utbetalningen av gårdsstödet skedde i december och påverkar således inte årets kassamässiga korrigering.

Betalning av Sveriges avgift till EU medförde en kassamässig korrigerings på -1 150 miljoner kronor. Redovisningen på anslaget för statsskuld räntor är inte helt kassamässig. En kassamässig korrigerings uppstår därför, främst till följd av att inkomsträntor på vissa delar av Riksgäldskontorets utlåning periodiseras till det kvartal de avser. Denna periodiseringseffekt blev 48 miljoner kronor för 2008. År 2007 övertog Riksgäldskontoret gäldernärsansvaret för Venantius AB:s lån på drygt 4 100 miljoner kronor. Återbetalningarna av dessa lån medför kassamässiga korrigerings t.o.m. 2013. Denna post, som uppgick till 824 miljoner 2008, var medräknad i statsbudgeten. Posten Övrigt, som uppgick till -1 021 miljoner kronor, är en restpost som till stor del är hänförlig till skillnader mellan tidpunkten för anslagsavräkning och tidpunkten för betalning.

Den kassamässiga korrigerings för 2008 blev 8 038 miljoner kronor högre än 2007. Korrigerings för förskjutningar av EU-stöd inom jordbruket står för den största skillnaden. Den blev 3 971 miljoner kronor högre 2008 och förklaras av det höga utfallet för 2008 beroende på att Jordbruksverkets EU-konto upphört. Posten Övrigt blev 3 393 miljoner kronor högre 2008 jämfört med 2007.

6.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Utgifterna för Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten belastar inte statsbudgeten. De ingår emellertid i de utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten består av en fördelningsdel och en premiereservdel. Fördelningsdelen finansieras av under året inbetalda pensionsavgifter. Nettot av inbetalda avgifter och utbetalda pensioner tillfaller, alternativt finansieras av, Första–Fjärde AP-fonderna.

Vid sidan av AP-fonderna sker en förmögenhetsuppbyggnad inom premiepensionssystemet, som administreras av Premiépensionsmyndigheten (PPM). Enligt beslut av EU:s statistikorgan Eurostat får fonderade pensionssystem inte räknas till den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna. Detta innebär att utbetalningar av premiepension inte ingår i utgifterna under utgiftstaket för staten fr.o.m. 2007 (prop. 2006/07:100 avsnitt 4.2.2).

År 2001 gjordes de första utbetalningarna av reformerad ålderspension i form av tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Tilläggspension och inkomstpension belastar fördelningssystemet. Premiépension betalas ut från premiepensionssystemet.

AP-fonderna (exklusive Sjätte AP-fonden) ändrade redovisningsprinciper för rörelsens kostnader fr.o.m. 2005. Provisionskostnader redovisas som intäktsreduktion under rörelsens intäkter. Prestationsbaserade avgifter reducerar nettoresultatet för den tillgång som förvaltats. Sjätte AP-fonden har fr.o.m. 2008 ändrat

redovisningsprinciperna för förvaltningskostnaderna för att öka jämförbarheten med de andra AP-fonderna.

Tabell 74 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Miljoner kronor

	SB 2008	TB 2008	Utfall 2008	Utfall-SB 2008	Utfall 2007
AP-fonderna, pensionsutgifter	198 512		199 206	694	185 653
Administrationsutgifter	2 581		2 180	-401	2 574
varav					
<i>Försäkringskassan m.fl. myndigheter</i>			610		801
<i>AP-fonderna, rörelsens kostnader</i>			778		719
<i>AP-fonderna, provisionskostnader</i>			498		798
<i>AP-fonderna, prestationsbaserade avgifter</i>			294		256
	201 093		201 386	293	188 227

I budgetpropositionen för 2008 beräknades utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten uppgå till 201 093 miljoner kronor. Utfallet uppgick till 201 386 miljoner kronor och var därmed 293 miljoner kronor högre än beräkningen i budgetpropositionen för 2008 exklusive utbetalningar av premiepension.

Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna uppgick till 199 206 miljoner kronor, varav 24 miljoner kronor överfördes från AP-fonderna till EU:s tjänstepensionssystem för de tjänstemän inom EU som har begärt detta. Pensionsutbetalningarna var därmed 694 miljoner kronor (0,35 procent) högre än beräknat.

Administrationskostnaderna för inkomstpensionen uppgick totalt till 2 180 miljoner kronor, vilket är 401 miljoner kronor lägre än beräknat. Ersättningen till Försäkringskassan, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Konjunkturinstitutet från AP-fonderna för administration uppgick till 610 miljoner kronor (regeringsbeslut 2007-12-20).

AP-fondernas administrationskostnader (rörelsens kostnader, provisionskostnader och prestationsbaserade avgifter) uppgick totalt till 1 570 miljoner kronor under 2008. I detta belopp ingår även 2 miljoner kronor för avveckling och särskild förvaltning. Det är 401 miljoner kronor lägre än beräknat och beror bl.a. på Sjätte AP-fondens ändrade redovisningsprinciper. Rörelsens kostnader för AP-fonderna uppgick till 778 miljoner kronor, varav 71 miljoner kronor avsåg Sjätte AP-fondens gemensamma kostnader och 73 miljoner kronor avsåg fondens interna och externa förvaltningskostnader. AP-fondernas provisionskostnader uppgick till 498 miljoner kronor och de prestationsbaserade avgifterna uppgick till 294 miljoner kronor.

Jämfört med 2007 blev utfallet för Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten 13 159 miljoner kronor (7,0 procent) högre. Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna ökade med 13 553 miljoner kronor (7,3 procent). Det beror främst på högre inkomstindex och på ökat antal pensionärer med inkomstrelaterad pension.

Ersättningen från AP-fonderna till Försäkringskassan m.fl. myndigheter minskade med 191 miljoner kronor (23,8 procent).

AP-fondernas administrationskostnader minskade med 203 miljoner kronor (11,4 procent). Det beror främst på Sjätte AP-fondens ändrade redovisningsprinciper. År 2007 ingick 222 miljoner kronor avseende externa förvaltningskostnader för onoterade innehav i Sjätte AP-fondens kostnader. Dessa kostnader bokförs fr.o.m. 2008 som anskaffningskostnad för respektive fond. AP-fondernas prestationsbaserade avgifter ökade med 38 miljoner kronor jämfört med 2007.

ESV utvecklar och förvaltar en effektiv ekonomisk styrning av staten.
Vi tar fram bra beslutsunderlag för den ekonomiska politiken.
Vi skapar goda förutsättningar för regering och riksdag till en tydlig och effektiv styrning av statliga myndigheter.
Vi säkerställer god tillgång för myndigheterna till bra metoder och effektivt stöd i sin verksamhetsstyrning
ESV har bred och djup kompetens och arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.